

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ

Ενσωμάτωση της Οδηγίας 2000/43/ΕΚ περί εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης προσώπων ασχέτως φυλετικής ή εθνοτικής τους καταγωγής, της Οδηγίας 2000/78/ΕΚ για τη διαμόρφωση γενικού πλαισίου για την ίση μεταχείριση στην απασχόληση και την εργασία και της Οδηγίας 2014/54/ΕΕ περί μέτρων που διευκολύνουν την άσκηση των δικαιωμάτων των εργαζομένων στο πλαίσιο της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων, II) λήψη αναγκαίων μέτρων συμμόρφωσης με τα άρ. 22, 23, 30, 31 παρ. 1, 32 και 34 του Κανονισμού 596/2014 για την κατάχρηση της αγοράς και την κατάργηση της Οδηγίας 2003/6/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και των οδηγιών της Επιτροπής 2003/124/ΕΚ, 2003/125/ΕΚ και 2004/72/ΕΚ και ενσωμάτωση της Οδηγίας 2014/57/ΕΕ περί ποινικών κυρώσεων για την κατάχρηση αγοράς και της εκτελεστικής Οδηγίας 2015/2392, III) ενσωμάτωση της Οδηγίας 2014/62 σχετικά με την προστασία του ευρώ και άλλων νομισμάτων από την παραχάραξη και την κιβδηλεία μέσω του ποινικού δικαίου, και για την αντικατάσταση της απόφασης-πλαισίου 2000/383/ΔΕΥ του Συμβουλίου και IV) Σύσταση Εθνικού Μηχανισμού Διερεύνησης Περιστατικών Αυθαιρεσίας στα σώματα ασφαλείας και τους υπαλλήλους των καταστημάτων κράτησης

ΜΕΡΟΣ Α'

Εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης.

Α. ΓΕΝΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

Το Πρώτο Μέρος του παρόντος Νόμου αντικαθιστά το ν. 3304/2005 για την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανεξαρτήτως φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού για λόγους κανονιστικού εκσυγχρονισμού, πληρέστερης εναρμόνισης με την ενωσιακή νομοθεσία, και δη την Οδηγία 2000/43/ΕΚ του Συμβουλίου της 29ης Ιουνίου 2000, την Οδηγία 2000/78/ΕΚ του Συμβουλίου της 27ης Νοεμβρίου 2000 και την Οδηγία 2014/54/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16^η Απριλίου 2014, αλλά και για την αποτελεσματικότερη εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης στην πράξη.

Βασικός στόχος του εθνικού νομοθέτη είναι η δημιουργία ενός ενιαίου, σαφούς και νομικά άρτιου πλαισίου εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης λαμβάνοντας υπόψη επί ζητημάτων ίσης μεταχείρισης τη σχετική νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τις θέσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, τις συστάσεις διεθνών οργανισμών, αλλά και τις εκθέσεις εθνικών φορέων.

(1164)

Προς τούτο, η σχετική αρμοδιότητα της παρακολούθησης και της προώθησης της εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανεξαρτήτως φυλής, χρώματος, εθνικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, αναπηρίας ή χρόνιας ασθένειας, ηλικίας, οικογενειακής ή κοινωνικής κατάστασης, σεξουαλικού προσανατολισμού, ταυτότητας ή χαρακτηριστικών φύλου ανατίθεται στο «Συνήγορο του Πολίτη», ενιαία για το δημόσιο, τον ευρύτερο δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα. Συναφώς, με την επέκταση των ορίων της κατά τον ν. 3304/2005 αρμοδιότητας του «Συνηγόρου του Πολίτη», καταργείται η Επιτροπή Ίσης Μεταχείρισης του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, η δε συνεργασία «Συνηγόρου του Πολίτη» και «Σ.ΕΠ.Ε.» επανακαθορίζεται στα πρότυπα του ν. 3896/2010.

Η ως άνω μεταφορά αρμοδιοτήτων προς τον «Συνήγορο του Πολίτη» συνιστά αναντίρρητα νομοθετική παρέμβαση επί τα βελτίω όσον αφορά την προώθηση και την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης στη χώρα, καθότι ο «Συνήγορος του Πολίτη», ως ανεξάρτητη αρχή, και μάλιστα η κατεξοχήν αρμόδια για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, διαθέτει, ως επιτάσσουν οι «Αρχές των Παρισίων», συνταγματικώς ή νομοθετικώς κατοχυρωμένη ανεξαρτησία, αυτονομία έναντι της εκτελεστικής εξουσίας, ευρεία νομιμοποίηση, εκτενές πεδίο αρμοδιοτήτων, αποτελεσματική ισχύ για την διεξαγωγή ερευνών και επαρκείς πόρους για την εκτέλεση των καθηκόντων του. Ως εκ τούτου, είναι σαφές ότι ο «Συνήγορος του Πολίτη» πληροί τα εχέγγυα και τις προδιαγραφές που τίθενται από τις οδηγίες 2000/43/EK, 2000/78/EK και 2014/54/ΕΕ για τη λειτουργία ενός ανεξάρτητου και αποτελεσματικού εποπτικού φορέα της αρχής της ίσης μεταχείρισης.

Επιπροσθέτως, υπό το πρίσμα του δικαιικού εκσυγχρονισμού και την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας του κανονιστικού πλαισίου, η αναδιάταξη του πλέγματος του κοινωνικού διαλόγου, που επιχειρείται με τον παρόντα νόμο, συνιστά αναγκαία προϋπόθεση τόσο για την επανεκκίνηση της συνεργασίας μεταξύ συναρμόδιων φορέων και υπηρεσιών με άξονα την προώθηση της αρχής της ίσης μεταχείρισης στη χώρα, όσο και για την επανασύνδεση με την Κοινωνία των Πολιτών. Τελικός στόχος ενός τέτοιου ανοικτού κοινωνικού διαλόγου αποτελεί η αξιακή αναθεμελίωση των δημοκρατικών αρχών της μη διάκρισης και του σεβασμού της διαφορετικότητας στην ελληνική κοινωνία, μεταξύ άλλων και για την επιτάχυνση της οικονομικής και κοινωνικής επανάκαμψης της χώρας.

Τέλος, προς επίρρωση των συνταγματικών αρχών της ισονομίας, ισοπολιτείας και της ισότητας και με γνώμονα την επέκταση του πεδίου προστασίας των ατομικών δικαιωμάτων προβλέπεται με τον παρόντα νόμο η διεύρυνση των λόγων ίσης μεταχείρισης. Εξάλλου, η προβλεπόμενη εξ αντιδιαστολής ταυτοποίηση κοινωνικών προκαταλήψεων και αρνητικών στερεοτύπων, που συνιστούν μεταξύ άλλων τον συμπεριφορικό τροφοδότη συνθηκών άνισης μεταχείρισης και μισαλλοδοξίας, συμβάλλει στην περαιτέρω αποδόμησή τους και εν τέλει στον κοινωνικό στιγματισμό των διακρίσεων στη χώρα.

Β. ΕΙΔΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

1. Το Μέρος Α' του παρόντος νόμου αποτελείται από έξι κεφάλαια και 24 άρθρα με συνεχή αρίθμηση. Στο Πρώτο Κεφάλαιο του Μέρους Α' (άρθρα 1-2), προβλέπεται ο σκοπός αυτού και αναλύεται η έννοια των διακρίσεων, ακολούθως στο δεύτερο κεφάλαιο (άρθρα 3-7) καθορίζονται το πεδίο εφαρμογής της αρχής ίσης μεταχείρισης, καθώς και οι περιπτώσεις δεδικαιολογημένης διαφορετικής μεταχείρισης, στο τρίτο κεφάλαιο (άρθρα 8-11) ρυθμίζονται οι όροι προστασίας των βλαπτόμενων εκ διακριτικής μεταχείρισης προσώπων, εν συνεχείᾳ στο τέταρτο κεφάλαιο (άρθρα 12-17) προβλέπεται η μηχανιστική του κοινωνικού διαλόγου για την προώθησης της αρχής της ίσης μεταχείρισης, στο πέμπτο κεφάλαιο (άρθρα 18-20) προβλέπονται οι αναγκαίες λεκτικές τροποποιήσεις στο κανονιστικό πλαίσιο του Συνηγόρου του Πολίτη, ν.3094/2003, ενώ στο έκτο κεφάλαιο περιλαμβάνονται οι τελικές και μεταβατικές διατάξεις (άρθρα 21-24).
2. Αναλυτικότερα, στο πρώτο κεφάλαιο υπό τον τίτλο «Γενικές Διατάξεις» και δη στο άρθρο 1 αναπτύσσεται κατά το πρότυπο του αρ. 21 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ για λόγους ορατότητας ένα ευρύτερο πεδίο εφαρμογής της ίσης μεταχείρισης συγκρίσει με τον ν. 3304/2005. Η διεύρυνση αυτή του πεδίου πραγματώνεται: α) με την ενσωμάτωση της οδηγίας 2014/54/ΕΕ για τη διευκόλυνση της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων της ΕΕ σύμφωνα με το αρ. 45 της Συνθήκης για τη λειτουργία της ΕΕ, β) με την ανάλυση του περιεχομένου της έννοιας της εθνοφυλετικής καταγωγής στο πεδίο της οδηγίας 2000/43/ΕΚ, και γ) με την εισαγωγή και νέων λόγων διάκρισης στο πεδίο της οδηγίας 2000/78/ΕΚ.

Συγκεκριμένα, στο πεδίο της οδηγίας 2000/78/ΕΚ, στον τομέα της εργασίας και της απασχόλησης, προστίθεται ως λόγοι διάκρισης οι όροι «χρόνια ασθένεια», «οικογενειακή κατάσταση», «κοινωνική κατάσταση», αντικαθίσταται ο αναχρονιστικός όρος «γενετήσιος προσανατολισμός» με τον όρο «σεξουαλικός προσανατολισμός» και επιπροσθέτως

αναφέρεται ρητώς ως λόγος διάκρισης η «ταυτότητα φύλου» και «τα χαρακτηριστικά φύλου».

Ειδικότερα, η έννοια «αναπηρία» ως λόγος μη διάκρισης συμπληρώνεται με εκείνη της «χρόνιας ασθένειας» με σκοπό τη διεύρυνση του επιχειρούμενο από το ν. 4074/2012 δικαιωματικού μοντέλου προστασίας για την ισότιμη πρόσβαση και συμμετοχή στο κοινωνικό γίγνεσθαι των ατόμων με αναπηρία.

Μάλιστα, με τον όρο «χρόνια ασθένεια» εννοούνται οι ασθένειες εκείνες που προκύπτουν είτε από παθήσεις είτε από ατύχημα και παρουσιάζουν τουλάχιστον ένα από τα παρακάτω χαρακτηριστικά: διάρκεια επ' άπειρον και μη υφιστάμενη αναγνωρισμένη θεραπεία, υποτροπή ή πιθανότητα υποτροπής, μονιμότητα, μακροχρόνια παρακολούθηση, ιατρικές επισκέψεις και διαγνωστικές εξετάσεις, ενώ ο ασθενής χρειάζεται επανένταξη ή ειδική εκπαίδευση για να μπορέσει να την αντιμετωπίσει.

Υπό το πρίσμα αυτό, η «օροθετικότητα» εντάσσεται αναμφισβήτητα στο προστατευτικό πλέγμα της «αναπηρίας ή χρόνιας ασθένεια». Άλλωστε και σύμφωνα με τη Διεθνή Σύσταση Εργασίας 200 (2010) για το HIV/AIDS και τον κόσμο της εργασίας αναγνωρίζεται ως γενική αρχή ότι δεν πρέπει να γίνεται διάκριση ή στιγματισμός εργαζομένων, αιτούντων εργασία, λόγω της πραγματικής ή υποτιθέμενης οροθετικότητάς τους.

Ακολούθως, με τον παρόντα νόμο η προσθήκη του όρου «οικογενειακή κατάσταση» έχει ως στόχο την απόλυτη προστασία στο τομέα της απασχόλησης και της εργασίας των ισχυρών βιοτικών δεσμών που αναπτύσσονται στο πλαίσιο της οικογενειακής ζωής ανεξαρτήτως του τύπου της ένωσης ενός ζεύγους. Κατά αυτόν τον τρόπο η εξίσωση μεταξύ των προβλεπόμενων στον ΑΚ τύπων γάμου και του συμφώνου συμβίωσης του ν. 4356/2015 είναι καθολική.

Επιπλέον, ως λόγος διάκρισης προβλέπεται η «κοινωνική κατάσταση» ως αποτέλεσμα τυχόν κοινωνικού στιγματισμού ενός προσώπου λόγω της διακριτότητάς του ως μέλους ενός ιδιαίτερου κοινωνικού υποσυνόλου, επί παραδείγματι σε μια τέτοια κατάσταση μπορεί να ευρίσκονται πρώην χρήστες ουσιών ή πρώην φυλακισμένοι. Στο σημείο αυτό, αξίζει να διευκρινιστεί ότι ιδιαίτερο κοινωνικό υποσύνολο συνιστά μια ομάδα προσώπων που συνδέονται με ένα κοινό χαρακτηριστικό, το οποίο είναι συχνά έμφυτο, αναλλοίωτο ή θεμελιώδες για την ταυτότητα, τη συνείδηση ή την άσκηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των μελών της.

Τέλος, ο εθνικός νομοθέτης, λαμβάνοντας υπόψη την σύσταση CM/Rec (2010)5 της Επιτροπής Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης αναφορικά με μέτρα για την εξάλειψη

των διακρίσεων λόγω σεξουαλικού προσανατολισμού και ταυτότητας φύλου, προβλέπει ρητώς στον παρόντα νόμο την απαγόρευση των διακρίσεων λόγω ταυτότητας ή χαρακτηριστικών φύλου στο τομέα της απασχόλησης και της εργασίας.

Ας σημειωθεί ότι ο όρος «ταυτότητα φύλου» αναφέρεται σε «διεμφυλικά άτομα» αγγλιστί “transgender”, των οποίων η ταυτότητα φύλου είναι διαφορετική από το φύλο της γέννησής τους, ενώ υπό την έννοια «χαρακτηριστικά φύλου» προσδιορίζονται τα «διαφυλικά άτομα» / “intersex”, τα οποία εκ γενετής εμφανίζουν σεξουαλικά χαρακτηριστικά, που δεν πληρούν απολύτως την ανατομική τους κατάταξη σε αρσενικό ή θηλυκό φύλο.

3. Στο άρθρο 2 πέραν των εννοιών της άμεσης και έμμεσης διάκρισης, της παρενόχλησης, εντολής, που ορίζονται στον ν.3304/2005 σύμφωνα με τις οδηγίες 2000/43/EK και 2000/78/EK, προστίθενται στις έννοιες των διακρίσεων οι ορισμοί της «διάκρισης λόγω σχέσης», της «διάκρισης λόγω νομιζόμενων χαρακτηριστικών» καθώς και της «πολλαπλής διάκρισης» όπως οι όροι αυτοί είτε διαπλάθονται από τη νομολογία του Δικαστηρίου της ΕΕ είτε τίθενται στη νομοθεσία άλλων κρατών μελών της ΕΕ, όπως της Αγγλίας και της Γαλλίας.

Αναλυτικότερα, σύμφωνα με τη την απόφαση σταθμό «Coleman C-303/06» του Δικαστηρίου της ΕΕ προκύπτει ότι η απαγόρευση των άμεσων δυσμενών διακρίσεων δεν περιορίζεται μόνο σε άτομα με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, αλλά εκτείνεται και σε έτερα εφόσον αποδεικνύεται η αιτιώδη συνάφεια της λιγότερης ευνοϊκής μεταχείρισης των ατόμων αυτών λόγω της στενής σχέσης τους με άτομα με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά.

Ως στενή σχέση λογίζεται η σχέση ενός ατόμου ιδίως με πρόσωπα που εμπίπτουν στην έννοια των «οικείων», δηλαδή οι συγγενείς εξ αίματος και εξ αγχιστείας σε ευθεία γραμμή, οι θετοί γονείς και τα θετά τέκνα, οι σύζυγοι, οι σύντροφοι συμβίωσης, οι μνηστευμένοι, οι αδελφοί και οι σύζυγοι και οι μνηστήρες των αδελφών, καθώς και οι επίτροποι ή επιμελητές, όσοι βρίσκονται υπό την επιτροπεία ή επιμέλεια.

Επιπροσθέτως, ως «διάκριση λόγω νομιζόμενων χαρακτηριστικών» νοείται η λιγότερη ευνοϊκή μεταχείριση ενός προσώπου που εικάζεται ότι διαθέτει συγκεκριμένα χαρακτηριστικά, τα οποία αποτελούν λόγο διάκρισης. Ενώ ως «πολλαπλή διάκριση» νοείται οποιαδήποτε διάκριση, αποκλεισμός ή περιορισμός, σε βάρος προσώπου, που βασίζεται σε περισσότερους από έναν λόγους μη διάκρισης κατά τον παρόντα νόμο.

4. Στο δεύτερο κεφάλαιο υπό τον τίτλο «Ίση Μεταχείριση» (άρθρα 3-7) ρυθμίζεται το πεδίο εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης, ενώ προβλέπονται και οι περιπτώσεις δεδικαιολογημένης διαφορετικής μεταχείρισης, μεταξύ αυτών και η λήψη θετικών δράσεων και μέτρων.

Ειδικότερα, θα πρέπει να σημειωθεί ότι με τον παρόντα νόμο αποσαφηνίζεται η ρήτρα εξαίρεσης της ιθαγένειας του ν. 3304/2005 με σκοπό τον εξορθολογισμό των διοικητικών πρακτικών. Πιο συγκεκριμένα, στην παράγραφο 3 του άρθρου 3 προβλέπεται ότι έναντι των εργαζομένων της ΕΕ διαφορετική μεταχείριση επιφυλάσσεται μόνο στην πρόσβαση στην απασχόληση στη δημόσια διοίκηση σύμφωνα με το αρ. 45 ΣΛΕΕ και το αρ. 4 του ν. 3528/2007. Επιπροσθέτως, είναι απολύτως σαφές ότι για τους επί μακρόν διαμένοντες αλλοδαπούς πολίτες η εξαίρεση της ιθαγένειας δεν αντιτάσσεται στο πλαίσιο των δικαιωμάτων που τους αναγνωρίζονται από το ν. 4251/2014.

Υπογραμμίζεται, δε, ότι η προβλεπόμενη στη παρ. 5 του αρ. 3 διαφορετική μεταχείριση λόγω ηλικίας, αναπηρίας ή χρόνιας ασθένειας σχετικής με την υπηρεσία συνιστά θεμιτό σκοπό, ώστε οι ένοπλες δυνάμεις, τα σώματα ασφαλείας και άλλες υπηρεσίες εκτάκτων αναγκών να διατηρούν την επιχειρησιακή ετοιμότητα τους έχοντας τη δυνατότητα να προσλαμβάνουν ή να διατηρούν σε θέση απασχόλησης πρόσωπα με την απαιτούμενη επάρκεια για την άσκηση όλων των καθηκόντων, στα οποία ενδέχεται να κληθούν.

Τέλος, διευκρινίζεται με την παράγραφο 6 του άρθρου 3 ότι κρίσιμο στοιχείο για την ίση μεταχείριση των φορολογουμένων είναι η φορολογική κατοικία και όχι η ιθαγένεια, όπως εξάλλου προβλέπεται και στο ν. 4172/2013.

Ακολούθως, στο άρθρο 4 προβλέπεται η δικαιολογημένη διαφορετική μεταχείριση λόγω ειδικών επαγγελματικών απαιτήσεων, στο άρθρο 5 ρυθμίζονται οι εύλογες προσαρμογές για τα άτομα με αναπηρία ή χρόνια ασθένεια, επιπλέον στο άρθρο 6 ορίζεται η δικαιολογημένη διαφορετική μεταχείριση λόγω ηλικίας, ενώ στο άρθρο 7 οι θετικές δράσεις και τα ειδικά μέτρα τα οποία λαμβάνονται με σκοπό την πρόληψη ή την αντιστάθμιση μειονεκτημάτων.

5. Στο τρίτο κεφάλαιο υπό τον τίτλο «Προστασία», αρ. 8 –12, επαναλαμβάνονται τα άρθρα 13,14, 15, 16 και 17 του ν. 3304/2005 του με την αντίστοιχη τιτλοφόρηση υπό τις λεκτικές βελτιώσεις για την ενσωμάτωση της οδηγίας 2014/54/ΕΕ. Στο άρθρο 8 ρυθμίζονται οι όροι παροχής προστασίας σε βλαπτόμενο πρόσωπο εκ της μη τήρησης της αρχής της ίσης μεταχείρισης και θεσπίζεται για πρώτη φορά η δυνατότητα οργανώσεων να συμμετέχουν και μάλιστα ατελώς σε υποθέσεις θυμάτων διακρίσεων τόσο στα πολιτικά όσο και στα

διοικητικά δικαστήρια. Η ρύθμιση αυτή έρχεται να ενδυναμώσει την προστασία ενώ στο άρθρο 10 προβλέπεται προστασία έναντι αντιμέτρων. Στο άρθρο 9 προβλέπεται η αντιστροφή του βάρους απόδειξης από το βλαπτόμενο πρόσωπο προς τον αντίδικό του, πλην, βεβαίως, της ποινικής δίκης. Στο άρθρο 11 παρ. 1 προβλέπονται οι ποινικές κυρώσεις για την παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχείρισης, με τρόπο ώστε να διασφαλιστεί η οριζόμενη στο Προοίμιο των υπό ενσωμάτωση Οδηγιών υποχρέωση των Κρατών Μελών να προβλέπουν ουσιαστικές, αναλογικές και αποτρεπτικές κυρώσεις για τις περιπτώσεις παράβασης των υποχρεώσεων των Οδηγιών. Εξάλλου, τα τελευταία χρόνια, ο νομοθέτης προσανατολίζεται στην ρύθμιση και ποινική αντιμετώπιση περιστατικών βίας με ρατσιστικό κίνητρο ή διακρίσεων και το παρόν νομοσχέδιο συμβαδίζει με την τάση αυτή. Στο άρθρο 11 παρ. 2 ορίζεται η δυνατότητα του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας να επιβάλλει διοικητικές κυρώσεις κατ' αρ. 24 του ν. 3996/2011 για την κατά το Μέρος Α' του νόμου παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχείρισης από εργοδότες.

6. Στο τέταρτο κεφάλαιο υπό τον τίτλο «Προώθηση της Αρχής της ίσης Μεταχείρισης», άρθρα 12-18, αποτυπώνεται η διάρθρωση του νέου πλέγματος του κοινωνικού διαλόγου. Σημαντική ρύθμιση αποτελεί η συνεκτίμηση της αρχής της ίσης μεταχείρισης κατά τη νομοθέτηση, αλλά και την ανάπτυξη δράσεων επί του πεδίου δυνάμει του άρθρου 12. Ακολούθως, στο πλαίσιο αυτού του διαλόγου προσδιορίζεται κατά το άρθρο 13 ο ρόλος του Κράτους και της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής, ενώ το άρθρο 14 προβλέπει την ενιαία αρμοδιότητα του «Συνηγόρου του Πολίτη» ως φορέα προώθησης της αρχής της ίσης μεταχείρισης τόσο για τον ιδιωτικό, όσο και για το δημόσιο και ευρύτερα δημόσιο τομέα. Στα άρθρα 15 και 16 προσδιορίζονται αντιστοίχως οι βασικές δημόσιες υπηρεσίες και φορείς που εμπλέκονται επί θεμάτων ίσης μεταχείρισης. Μάλιστα στο άρθρο 16 προστέθηκαν οι οργανώσεις των εργοδοτών, ο Σύνδεσμος Επιχειρήσεων και Βιομηχανιών (εφεξής ΣΕΒ), η Γενική Συνομοσπονδία Επαγγελματιών, Βιοτεχνών και Εμπόρων Ελλάδας (εφεξής ΓΣΕΒΕΕ), η Ελληνική Συνομοσπονδία Εμπορίου και Επιχειρηματικότητας (εφεξής ΕΣΕΕ) και ο Σύνδεσμος Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων (εφεξής ΣΕΤΕ), για να συμπεριληφθούν όλοι οι εθνικοί κοινωνικοί εταίροι στη συνεργασία των φορέων για την προώθηση της αρχής της ίσης μεταχείρισης, ενώ προστέθηκε και η Ένωση Περιφερειών Ελλάδας (ΕΝΠΕ) για την πληρότητα της ρύθμισης. Τέλος, στο άρθρο 17 προβλέπεται η ενημέρωση και διάδοση πληροφοριών αναφορικά με τις ρυθμίσεις του Μέρους Α' του παρόντος νόμου.

7. Στο πέμπτο κεφάλαιο υπό το τίτλο «Λοιπές Διατάξεις», άρθρα 18-20, προβλέπονται οι αναγκαίες τροποποιήσεις στον καταστατικό νόμο του «Συνηγόρου του Πολίτη», ν. 3094/2003, ώστε η ανεξάρτητη αρχή να ανταποκριθεί στη διευρυμένη ενιαία αρμοδιότητά της ως φορέας παρακολούθησης και προώθησης της εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανεξαρτήτως φυλής, χρώματος, εθνικής ή εθνοτικής καταγωγής, τις γενεαλογικών καταβολών, θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, αναπηρίας ή χρόνιας ασθένειας, την ηλικίας, την οικογενειακής ή κοινωνικής κατάστασης, σεξουαλικού προσανατολισμού, ταυτότητας ή χαρακτηριστικών φύλου στο πεδίο εφαρμογής και κατά τους ορισμούς του Μέρους Α' του παρόντος νόμου στον ιδιωτικό, δημόσιο και ευρύτερο δημόσιο τομέα βάσει των Οδηγιών 2000/43/EK, 2000/78/EK και 2014/54/ΕΕ.

8. Στο έκτο κεφάλαιο υπό τον τίτλο «Τελικές και Μεταβατικές Διατάξεις» και στο άρθρο 21 ορίζεται ότι με τον παρόντα νόμο δεν θίγονται ευνοϊκότερες διατάξεις για την προώθηση της αρχής της ίσης μεταχείρισης. Με το άρθρο 22 καταργείται στο σύνολό του ο Νόμος 3304/2005 λόγω του πλήθους των αναγκαίων αλλαγών που επιφέρει το παρόν νομοσχέδιο στη διαμόρφωση του νομοθετικού πλαισίου κατά των διακρίσεων με την ορθή ενσωμάτωση των σχετικών Οδηγιών, ενώ με το άρθρο 23 καταργείται κάθε νομοθετική ή κανονιστική διάταξη αντίθετη στην κατά το παρόντα νόμο αρχή της ίσης μεταχείρισης, ενώ ομοίως ακυρούται και κάθε αντίθετη συμβατική διάταξη. Μάλιστα, στο άρθρο 24 προβλέπεται η παροχή εξουσιοδότησης έκδοσης προεδρικού διατάγματος με πρόταση του Υπουργού Οικονομικών, του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού, του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφαλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, του Υπουργού Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, Υπουργού Υγείας και του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων προς επέκταση της παρεχόμενης προστασία που παρέχεται για διακρίσεις λόγω θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, αναπηρίας ή χρόνιας ασθένειας, ηλικίας, οικογενειακής ή κοινωνικής κατάστασης, σεξουαλικού προσανατολισμού, ταυτότητας ή χαρακτηριστικών φύλου και πέραν των τομέων εργασίας και απασχόλησης.

II.ΜΕΡΟΣ Β'

Λήψη αναγκαίων μέτρων συμμόρφωσης με τα άρθρα 22,23,30,31 παρ.1 ,32 και 34 του Κανονισμού 596/2014 για την κατάχρηση της αγοράς και τις αρμοδιότητες της Επιτροπής

Κεφαλαιαγοράς, την ενσωμάτωση της Οδηγίας 2014/57 περί ποινικών κυρώσεων για την κατάχρηση αγοράς και την ενσωμάτωση της εκτελεστικής Οδηγίας 2015/2392

ΤΜΗΜΑ Α'

ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ 2014/57/ΕΕ

Περί ποινικών κυρώσεων για την κατάχρηση αγοράς

Α. ΓΕΝΙΚΑ

Με το Δεύτερο Μέρος του παρόντος νόμου ενσωματώνεται στην ελληνική έννομη τάξη η οδηγία 2014/57 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί ποινικών κυρώσεων για την κατάχρηση αγοράς (ΕΕ L 173/12.6.2014) και οι διατάξεις των άρθρων 22, 23, 30, 31 παρ.1, 32 και 34 του Κανονισμού (ΕΕ) 596/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την κατάχρηση αγοράς (κανονισμός για την κατάχρηση της αγοράς) και την κατάργηση της Οδηγίας 2003/6/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και των Οδηγιών της Επιτροπής 2003/124/EK, 2003/125/EK και 2004/72/EK (ΕΕ L 173/12.6.2004).

Το παρόν μέρος χωρίζεται σε τρία τμήματα.

Το πρώτο τμήμα αυτού αφορά στην ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία της Οδηγίας 2014/57/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί ποινικών κυρώσεων για την κατάχρηση αγοράς (ΕΕ L 173/12.6.2014) και χωρίζεται σε δύο κεφάλαια.

Το Κεφάλαιο Α (άρθρα 25-27) προσδιορίζει το σκοπό του παρόντος τμήματος, το πεδίο εφαρμογής του και περιλαμβάνει τους ορισμούς.

Το Κεφάλαιο Β (άρθρα 28-33) περιλαμβάνει τις ποινικές διατάξεις, περιγράφοντας τις αξιόποινες συμπεριφορές, τις ποινικής φύσεως κυρώσεις που επιβάλλονται καθώς και διατάξεις δικονομικού χαρακτήρα.

Το Δεύτερο τμήμα του παρόντος μέρους αφορά στην προσαρμογή στην ελληνική νομοθεσία των διατάξεων των άρθρων 22, 23, 30, 31 παρ.1, 32 και 34 του Κανονισμού (ΕΕ) 596/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την κατάχρηση αγοράς (κανονισμός για την κατάχρηση της αγοράς) και την κατάργηση της Οδηγίας 2003/6/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και των Οδηγιών της Επιτροπής 2003/124/EK, 2003/125/EK και 2004/72/EK (ΕΕ L 173/12.6.2004) και χωρίζεται σε δύο κεφάλαια.

Το κεφάλαιο Α' (άρθρα 34-36) προσδιορίζει το σκοπό του δεύτερου τμήματος του παρόντος μέρους, την αρμόδια αρχή και τις αρμοδιότητες που μπορεί αυτή να ασκεί για την εφαρμογή και εποπτεία της τήρησης των διατάξεων του Κανονισμού (ΕΕ) 596/2014.

Το Κεφάλαιο Β' (άρθρα 37-39) περιλαμβάνει τις διατάξεις που αφορούν τις διοικητικές κυρώσεις και μέτρα που μπορεί να επιβάλλει η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς σε περιπτώσεις παράβασης διατάξεων του Κανονισμού (ΕΕ) 596/2014, τη δημοσιοποίηση των αποφάσεων επιβολής τους και την αναφορά παραβάσεων του Κανονισμού (ΕΕ) 596/2014 στην αρμόδια αρχή.

Το κεφάλαιο Γ (άρθρα 40-42) περιλαμβάνει εξουσιοδοτικές διατάξεις, τις διατάξεις του υπάρχοντος θεσμικού πλαισίου που καταργούνται ή αντικαθίστανται, τις μεταβατικές και τελικές διατάξεις.

Το τρίτο τμήμα του παρόντος μέρους (άρθρα 43-47) περιλαμβάνει λοιπές συναφείς διατάξεις με τις ρυθμίσεις του Κανονισμού (ΕΕ) 596/2014, που είτε αποτελούν μεταφορά υφιστάμενων ρυθμίσεων του ν. 3340/2005 οι οποίες καταργούνται και επαναφέρονται στο παρόν ώστε να επιτυγχάνεται η συνοχή των ρυθμίσεων και να διευκολύνεται ο εντοπισμός και η εφαρμογή των κανόνων δικαίου είτε συνιστούν ρυθμίσεις στο πλαίσιο παρεχόμενης από τον Κανονισμό διακριτικής ευχέρειας, είτε αποτελούν ενσωμάτωση διατάξεων της οδηγίας 2014/57/ΕΕ.

Β. ΕΠΙ ΤΩΝ ΑΡΘΡΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

Το Κεφάλαιο Α' (άρθρα 25 έως 27) ορίζει το σκοπό του παρόντος τμήματος, οριοθετεί το πεδίο εφαρμογής του και θέτει τους ορισμούς των νομικών όρων που χρησιμοποιούνται στις επιμέρους διατάξεις του. Ειδικότερα:

Στο άρθρο 25 περιγράφεται το αντικείμενο των ρυθμίσεων που εισάγονται με το παρόντα νόμο και ορίζεται ο σκοπός του που είναι η ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία της Οδηγίας 2014/57/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16^{ης} Απριλίου 2014 (ΕΕ L 173/12.6.2014) περί ποινικών κυρώσεων για την κατάχρηση αγοράς (οδηγία για την κατάχρηση αγοράς). Για την ορθή και συνεπή ενσωμάτωση της Οδηγίας, στο ως άνω άρθρο γίνεται επίσης αναφορά στον Κανονισμό (ΕΕ) 596/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την κατάχρηση της αγοράς (κανονισμός για την κατάχρηση της αγοράς) και την κατάργηση της Οδηγίας 2003/6/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και των Οδηγιών της Επιτροπής

2003/124/EK, 2003/125/EK και 2004/72/EK (ΕΕ L 173/12.6.2014, σελ. 1), του οποίου οι διατάξεις και τα μέτρα εφαρμογής λαμβάνονται υπόψη για τις ανάγκες εφαρμογής του νόμου.

Στο άρθρο 26 οριοθετείται το πεδίο εφαρμογής του νόμου με βάση τις προβλέψεις του άρθρου 1 της Οδηγίας 2014/57/ΕΕ. Όπως στην Οδηγία, έτσι και στο παρόντα νόμο, το πεδίο εφαρμογής του καλύπτει ένα ευρύ φάσμα χρηματοπιστωτικών μέσων, το οποίο καταλαμβάνει χρηματοπιστωτικά μέσα που είναι εισηγμένα προς διαπραγμάτευση σε ρυθμιζόμενη αγορά ή για τα οποία έχει υποβληθεί σχετική αίτηση εισαγωγής, που τυγχάνουν διαπραγμάτευσης ή είναι εισηγμένα ή έχει υποβληθεί αίτηση εισαγωγής προς διαπραγμάτευση σε πολυμερή μηχανισμό διαπραγμάτευσης (ΠΜΔ), που τυγχάνουν διαπραγμάτευσης σε μηχανισμό οργανωμένης διαπραγμάτευσης (ΜΟΔ), αλλά και άλλα μη καλυπτόμενα από τα ανωτέρω, των οποίων η τιμή ή η αξία εξαρτάται από ή έχει επίπτωση στην τιμή ή την αξία ενός χρηματοπιστωτικού μέσου που αναφέρεται στα ανωτέρω, όπως των συμφωνιών ανταλλαγής πιστωτικής αθέτησης (credit default swaps) και των συμβάσεων επί διαφοράς (contracts for difference) (παρ. 1).

Σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 26 στο πεδίο εφαρμογής του νόμου περιλαμβάνονται επίσης συμπεριφορές, συναλλαγές και προσφορές σχετικές με πλειστηριασμούς σε πλατφόρμα πλειστηριασμών, αδειοδοτημένη ως ρυθμιζόμενη αγορά δικαιωμάτων εκπομπής ή άλλων πλειστηριαζόμενων προϊόντων βασιζόμενων επί των δικαιωμάτων αυτών, περιλαμβανομένης και της περίπτωσης των πλειστηριαζόμενων προϊόντων που δεν είναι χρηματοπιστωτικά μέσα, σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 1031/2010 της Επιτροπής. Η παράγραφος 3 του άρθρου 26, εν συνεχείᾳ, καθορίζει τις περιπτώσεις που δεν περιλαμβάνονται στο πεδίο εφαρμογής του νόμου και αφορούν τις πράξεις επί ιδίων μετοχών στο πλαίσιο προγράμματος επαναγοράς (buy-back program), τις πράξεις σταθεροποίησης κινητών αξιών (stabilisation), ως και τις εν γένει συναλλακτικές δραστηριότητες (συναλλαγές, εντολές, συμπεριφορές) που αναπτύσσονται κατά την άσκηση της νομισματικής πολιτικής, της συναλλαγματικής πολιτικής ή της πολιτικής διαχείρισης δημόσιου χρέους της κλιματικής πολιτικής της Ένωσης, της κοινής γεωργικής πολιτικής της Ένωσης ή της κοινής αλιευτικής πολιτικής της Ένωσης εφόσον αυτές διενεργούνται σύμφωνα με τις ειδικές προβλέψεις του ως άνω Κανονισμού.

Επιπλέον, με την παράγραφο 4 του άρθρου 26 καθορίζονται ορισμένες ειδικές περιπτώσεις ως προς τις οποίες τυγχάνουν εφαρμογής οι διατάξεις περί χειραγώγησης αγοράς, ως ορίζονται στο άρθρο 5 της Οδηγίας 2014/57/ΕΕ και στον παρόντα νόμο, οι

οποίες περιλαμβάνουν: α) τα συμβόλαια άμεσης παράδοσης επί εμπορευμάτων που δεν είναι ενεργειακά προϊόντα χονδρικής, όπου οι συναλλακτικές δραστηριότητες που αναπτύσσονται έχουν επίπτωση στην τιμή ή την αξία ενός χρηματοπιστωτικού μέσου που αναφέρεται ανωτέρω, β) είδη χρηματοπιστωτικών μέσων, περιλαμβανομένων των συμβάσεων παραγώγων ή παράγωγων μέσων για τη μετακύλιση πιστωτικού κινδύνου (derivative instruments for the transfer of credit risk), όπου οι συναλλακτικές δραστηριότητες που αναπτύσσονται σε σχέση με αυτά έχουν επίπτωση στην τιμή ή την αξία συμβολαίου άμεσης παράδοσης επί εμπορευμάτων των οποίων η τιμή ή η αξία εξαρτάται από την τιμή ή την αξία των ανωτέρω χρηματοπιστωτικών μέσων και γ) συμπεριφορά που σχετίζεται με δείκτες αναφοράς (benchmarks).

Ακολούθως, με την παράγραφο 5 του ιδίου άρθρου εξειδικεύεται περαιτέρω από πλευράς διαπραγμάτευσης το πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου. Σύμφωνα με αυτή, στο πεδίο του νόμου υπάγεται κάθε συναλλακτική συμπεριφορά που αφορά σε χρηματοπιστωτικό μέσο, όπως ορίζεται στις ως άνω αναφερόμενες παραγράφους 1, 2 και 4 του άρθρου 26 του νόμου, ανεξάρτητα από το αν η σχετική συναλλακτική συμπεριφορά λαμβάνει χώρα σε τόπο διαπραγμάτευσης. Διευκρινίσεις σε σχέση με το πεδίο εφαρμογής του νόμου παρέχει και η παράγραφος 6 του άρθρου 26, ορίζοντας, για τους σκοπούς εφαρμογής του, ότι όπου αναφέρεται σε αυτόν ορισμένη ενωσιακή πράξη, η σχετική αναφορά νοείται ότι περιλαμβάνει και τους αντίστοιχους κανόνες που εκδίδονται για την εφαρμογή της.

Ακολούθως με το άρθρο 27 τίθενται οι ορισμοί που χρησιμοποιούνται στον παρόντα νόμο σύμφωνα με το άρθρο 2 της Οδηγίας 2014/57/EU και τον Κανονισμό (ΕΕ) 596/2014. Οι ορισμοί περιλαμβάνουν αναφορές στην Οδηγία 2014/65/EU (γνωστή ως MiFID II), όπως προβλέπεται από τις ως άνω ενωσιακές ρυθμίσεις. Περιλαμβάνουν επίσης και αναφορές στην κείμενη νομοθεσία, ήτοι στο ν. 3606/2007 και στην Οδηγία 2004/39/EK (γνωστή ως MiFID) που θα αντικατασταθεί από τη MiFID II την 3/1/2018 (με βάση την παράταση εφαρμογής της, βλ. COM (2016)56), ώστε να διασφαλιστεί το αδιάλειπτο της ρύθμισης και η ασφάλεια δικαιού. Ειδικότερα:

Με την παράγραφο 1 του άρθρου 27 ορίζονται τα χρηματοπιστωτικά μέσα, η έννοια των οποίων είναι ευρεία καταλαμβάνοντας τόσο τα πρωτογενή χρηματοπιστωτικά μέσα (π.χ. κινητές αξίες) όσο και τα παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα (π.χ. συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης σε κινητές αξίες, σε εμπορεύματα, που εκκαθαρίζονται με ρευστά διαθέσιμα ή με φυσική παράδοση της σχετικής υποκείμενης αξίας τους κλπ.). Αυτά εξάλλου, σύμφωνα με τον ορισμό, μπορεί να είναι διαπραγματεύσιμα σε τόπο

διαπραγμάτευσης (ρυθμιζόμενη αγορά κλπ.), μπορεί όμως και να συνιστούν χρηματοπιστωτικά μέσα της ευρύτερης εξωχρηματιστηριακής αγοράς (over-the-counter, OTC).

Με την παράγραφο 2 του άρθρου 27 ορίζεται η επιχείρηση παροχής επενδυτικών υπηρεσιών η οποία αναφέρεται στην ανώνυμη εταιρεία παροχής επενδυτικών υπηρεσιών (ΑΕΠΕΥ) που λειτουργεί μετά από άδεια της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς και υπό την εποπτεία της σύμφωνα με το ν. 3606/2007 ως και σε κάθε άλλο φυσικό ή νομικό πρόσωπο σύμφωνα με την Οδηγία 2014/65/EK των οποίων η συνήθης επιχειρηματική δραστηριότητα είναι η παροχή μιας ή περισσότερων επενδυτικών υπηρεσιών σε τρίτους ή η άσκηση μιας ή περισσότερων επενδυτικών δραστηριοτήτων σε επαγγελματική βάση.

Με την παράγραφο 3 του άρθρου 27 ορίζεται το πιστωτικό ίδρυμα σύμφωνα με το ν. 4261/2014 που ενσωματώνει στο δίκαιο μας την Οδηγία 2013/36/ΕΕ (γνωστής με τον όρο «CRD IV» ως ακρωνύμιο του καθιερωμένου τίτλου της «Capital Requirements Directive IV» και τον Κανονισμό (ΕΕ) 575/2013 (γνωστού ως «CRR»)). Με την παράγραφο 4 του άρθρου 27 ορίζεται και το χρηματοδοτικό ίδρυμα σύμφωνα με το ν. 4261/2014 και τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 575/2013 ως άνω, περιλαμβανομένων των χρηματοδοτικών εταιρειών συμμετοχών, των μικτών χρηματοοικονομικών εταιρειών συμμετοχών, των ιδρυμάτων πληρωμών κατά την έννοια της Οδηγίας 2007/64/EK (γνωστής με τον όρο «PSD» ως ακρωνύμιο του καθιερωμένου τίτλου της «Payment Services Directive») αλλά αποκλειομένων των ασφαλιστικών εταιρειών χαρτοφυλακίου και των ασφαλιστικών εταιρειών χαρτοφυλακίου μεικτής δραστηριότητας όπως ορίζονται στην Οδηγία 2009/138/EK (γνωστής ως «Solvency II»).

Με την παράγραφο 5 του άρθρου 27 ορίζονται τα συμβόλαια άμεσης παράδοσης επί εμπορευμάτων σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 596/2014 που περιλαμβάνουν κάθε σύμβαση προμήθειας εμπορεύματος το οποίο τυγχάνει διαπραγμάτευσης σε αγορά άμεσης παράδοσης κατά την έννοια του άρθρου 3 παράγραφος 1 στοιχείο 16 του ως άνω Κανονισμού και παραδίδεται αμέσως μετά το διακανονισμό της συναλλαγής, καθώς και οποιαδήποτε άλλη σύμβαση για την προμήθεια εμπορεύματος η οποία δεν είναι χρηματοπιστωτικό μέσο ούτε και προθεσμιακή σύμβαση που τυγχάνει εκκαθάρισης με φυσική παράδοση. Διευκρινίζεται επίσης με βάση τον ως άνω Κανονισμό και η έννοια της άμεσης παράδοσης, ως διαφορετική από την παράδοση που λαμβάνει χώρα σε εκτέλεση συναλλαγής επί χρηματοπιστωτικών μέσων, που αφορά σε εμπορεύματα τα οποία πωλούνται τοις μετρητοίς και παραδίδονται αμέσως μετά τον διακανονισμό της

συναλλαγής, καθώς και σε άλλες μη χρηματοπιστωτικές αγορές, όπως προθεσμιακές αγορές εμπορευμάτων.

Η παράγραφος 6 του άρθρου 27 ορίζει τη συνέχεια το πρόγραμμα επαναγοράς που αναφέρεται σε συναλλαγές σε ίδιες μετοχές σύμφωνα με τα άρθρα 21 έως 27 της Οδηγίας 2012/30/EU και η παράγραφος 7 του ιδίου άρθρου τα αρχεία διακίνησης δεδομένων σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 596/2014.

Ακολούθως με την παράγραφο 8 του άρθρου 27 ορίζονται οι προνομιακές πληροφορίες (*inside Information*) σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 596/2014 και στο ίδιο άρθρο, με την παράγραφο 9, το πρόσωπο που ασκεί διευθυντικά καθήκοντα σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 596/2014, και με τις παραγράφους 10 και 11 η σύσταση και πρόταση μιας επενδυτικής στρατηγικής ως και το κριτήριο αξιολόγησης, αντίστοιχα, σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 596/2014.

Η παράγραφος 12 του ιδίου άρθρου ορίζει το δικαίωμα εκπομπής σύμφωνα με την Οδηγία 2014/65/EU που αφορά σε δικαιώματα εκπομπής τα οποία περιλαμβάνουν μονάδες οιουδήποτε τύπου που πληρούν τις απαιτήσεις της Οδηγίας 2003/87/EK σχετικά με τη θέσπιση συστήματος για την εμπορία των δικαιωμάτων εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα.

Επίσης, η παράγραφο 13 του ιδίου άρθρου αναφέρεται στις αποδεκτές πρακτικές αγοράς (*accepted market practice*) και η παράγραφος 14 στη σταθεροποίηση (*stabilisation*) σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 596/2014, ενώ η παράγραφος 15 και 16 ορίζει τη ρυθμιζόμενη αγορά (*regulated market*) και τους πολυμερείς μηχανισμούς διαπραγμάτευσης (*multilateral trading facility, MTF*), αντίστοιχα, με βάση το ν. 3606/2007 και την Οδηγία 2004/39/EU ως και την Οδηγία 2014/65/EU. Στην παράγραφο 17 του ιδίου άρθρου προβλέπεται η έννοια του μηχανισμού οργανωμένης διαπραγμάτευσης (*MΟΔ*) (*organised trading facility, OTF*), ως ταυτόσημη με την έννοια του οργωμένου μηχανισμού διαπραγμάτευσης (*ΟΜΔ*), που εισάγεται ως νέα επενδυτική υπηρεσία για πρώτη φορά με βάση την Οδηγία 2014/65/EU και σύμφωνα με τις προβλέψεις της. Συναφείς είναι και ο ακόλουθος ορισμός της παραγράφου 18 του ίδιου άρθρου που αφορά στην έννοια του τόπου διαπραγμάτευσης σύμφωνα με την Οδηγία 2014/65/EU.

Ακολουθεί ο ορισμός του ενεργειακού προϊόντος χονδρικής, με την παράγραφο 19 του ίδιου άρθρου, που τίθεται σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 1227/2011 για την ακεραιότητα και τη διαφάνεια στη χονδρεμπορική αγορά ενέργειας, ενώ οι ορισμοί του εν λόγω άρθρου ολοκληρώνονται με τις έννοιες του εκδότη, στην παράγραφο 20 αυτού,

που ορίζεται σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 596/2014 ως και του προσώπου, στην παράγραφο 21, που περιλαμβάνει τόσο φυσικά όσο και νομικά πρόσωπα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

Γενικά επί των ποινικών διατάξεων

Στα άρθρα 28 έως 31 περιγράφονται οι ποινικής φύσεως διατάξεις, με τις οποίες προστατεύεται η αγορά από πράξεις κατάχρησης, κατ' εφαρμογή της οδηγίας 2014/57/ΕΕ. Οι ποινικές διατάξεις του παρόντος νομοθετήματος προστατεύουν την ορθή λειτουργία της αγοράς από πράξεις κατάχρησης. Η κατάχρηση της αγοράς θίγει την ακεραιότητα των χρηματοπιστωτικών αγορών και την εμπιστοσύνη του κοινού στις κινητές αξίες, τα παράγωγα μέσα και τα κριτήρια αξιολόγησης. Η σημασία της οργανωμένης αγοράς ως μέσου συγκέντρωσης επιχειρηματικών κεφαλαίων και ως εργαλείου προώθησης της ανάπτυξης των επιχειρήσεων, δημοσίων και ιδιωτικών, και κατ' επέκταση της οικονομικής δραστηριότητας της χώρας, είναι κεφαλαιώδης για την εθνική οικονομία και πρέπει να προστατευθεί. Αυτό έχει αναγνωριστεί από τον Έλληνα και τον ενωσιακό νομοθέτη ήδη στο πλαίσιο του προηγούμενου νομοθετικού καθεστώτος. Με το παρόν νομοθέτημα βελτιώνεται η παρεχόμενη προστασία και συγχρόνως αποφεύγεται η άσκοπη ποινικοποίηση συμπεριφορών που δεν ενέχουν ποινική απαξία.

Όπως και στο προηγούμενο νομοθετικό καθεστώς η ατομική περιουσία των επενδυτών, και εν γένει των συμμετεχόντων στην αγορά δεν εμπίπτει στο πεδίο προστασίας των ποινικών διατάξεων ούτε του παρόντος νόμου. Αυτό συνάγεται κατ' αρχάς άμεσα από το ενωσιακό δίκαιο και ειδικότερα τον κανονισμό 596/2014/ΕΚ, αλλά και την οδηγία 2014/57/ΕΕ καθώς και την προγενέστερη αυτής, 2003/6/ΕΕ, που ορίζουν ως σκοπό προστασίας τους την ορθή λειτουργία της αγοράς. Αυτό συνάγεται εξάλλου και από την φύση της αγοράς. Η ορθή λειτουργία της αγοράς δεν εξαλείφει άνευ ετέρου κάθε κίνδυνο για την περιουσία των μετεχόντων σε αυτήν. Σε μια ορθώς λειτουργώσα αγορά το κέρδος και η ζημία είναι αποτέλεσμα ελεύθερης επενδυτικής επιλογής και δεν ποινικοποιούνται. Αντιστοίχως δεν αποκλείεται πράξεις κατάχρησης της αγοράς να έχουν ως συνέπεια το τυχαίο κέρδος επενδυτών, που μετέχουν στην αγορά, χωρίς αυτό ωστόσο να σημαίνει ότι οι πράξεις αυτές δεν είναι αξιόποινες. Κατά συνέπεια οι ποινικές διατάξεις που αφορούν σε πράξεις κατάχρησης της αγοράς προστατεύουν το υπερατομικό έννομο αγαθό της ορθής λειτουργίας της αγοράς και όχι την ατομική περιουσία των επενδυτών. Καθίσταται έτσι αναγκαία η ποινικοποίηση πράξεων

κατάχρησης της αγοράς, οι οποίες διαφορετικά δεν μπορούν αποτελεσματικά να αντιμετωπιστούν με τις ποινικές διατάξεις που έχουν θεσπιστεί για την προστασία της ατομικής περιουσίας, ιδίως δε τις ποινικές διατάξεις της απάτης και της απιστίας. Η ανάγκη αυτή είχε τονιστεί και στο πλαίσιο του ν. 3340/2005 και επαναλαμβάνεται και σήμερα εντονότερη.

Τέλος κατ' εφαρμογή της οδηγίας 2014/57/EΕ εκτός από τις αξιόποινες πράξεις προσώπων που κατέχουν εμπιστευτικές πληροφορίες, και τις αξιόποινες πράξεις χειραγώγησης της αγοράς, ποινικοποιείται για πρώτη φορά και μόνη η σύσταση για διενέργεια χρηματοπιστωτικών συναλλαγών με χρήση προνομιακών πληροφοριών, καθώς και μόνη η παράνομη ανακοίνωση προνομιακών πληροφοριών. Πρόκειται για συμπεριφορές οι οποίες επίσης προσβάλλουν την ορθή λειτουργία της κεφαλαιαγοράς καθώς μεταξύ άλλων συνεπάγονται και την τρώση της εμπιστοσύνης του επενδυτικού κοινού στην ορθή της λειτουργία.

ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΑ ΚΑΤ' ΑΡΘΡΟ

Άρθρο 28

Το άρθρο 28 του παρόντος νομοθετήματος τιμωρεί την κατάχρηση προνομιακών πληροφοριών, η οποία λαμβάνει χώρα με την απόκτηση ή διάθεση για ίδιο λογαριασμό ή για λογαριασμό ετέρου, χρηματοπιστωτικών μέσων, στα οποία αφορούν άμεσα ή έμμεσα οι εν λόγω πληροφορίες. Το υποκείμενο του αδικήματος περιγράφεται στην παρ. 2 του άρθρου 28 και περιλαμβάνει τόσο τους πρωτεύοντες όσο και του δευτερεύοντες «μεμυημένους» (*insiders*). Για την πλήρωση της αντικειμενικής υπόστασης είναι απαραίτητη η απόκτηση ή διάθεση των χρηματοπιστωτικών μέσων και δεν αρκεί ο σκοπός απόκτησης ή διάθεσης αυτών. Αποφεύγεται έτσι ο συνδυασμός ενός εγκλήματος συμπεριφοράς με ένα υπερχειλές υποκειμενικό στοιχείο, που θα δημιουργούσε ασάφεια στον εφαρμοστή του νόμου, και πλέον η κατάχρηση προνομιακών πληροφοριών καθίσταται αδίκημα αποτελέσματος. Σε περίπτωση που το εγκληματικό αποτέλεσμα δεν επέλθει, δηλαδή δεν διατεθούν ή αποκτηθούν τα χρηματοπιστωτικά μέσα, δεν κωλύεται η εφαρμογή των διατάξεων για την απόπειρα, εφόσον το αποτέλεσμα που δεν επήλθε καλύπτεται από τον δόλο του δράστη.

Ακολουθείται συγχρόνως και η πρόταση της οδηγίας 2014/57/ΕΕ, σύμφωνα με την οποία για τον εντοπισμό των σοβαρών πράξεων κατάχρησης της αγοράς θα μπορεί να λαμβάνεται υπόψιν η συνολική αξία των χρηματοπιστωτικών μέσων που διαπραγματεύονται, το πραγματικό ή δυνητικό κέρδος που αποκομίζεται ή και το επίπεδο των ζημιών που προκαλούνται στην αγορά. Πρόσθετη προϋπόθεση για την πλήρωση της αντικειμενικής υπόστασης είναι η μέση ημερήσια αξία των παρανόμων συναλλαγών να υπερβαίνει τις 100.000 Ευρώ, όπως αυτή περιγράφεται στο άρθρο 28 παρ. 1 στοιχ. α'. Με το κριτήριο της μέσης ημερήσιας αξίας των παρανόμων συναλλαγών λαμβάνεται υπόψιν η συνολική παράνομη δραστηριότητα, η οποία πολλές φορές δύναται να εκτείνεται σε μεγάλο χρονικό διάστημα. Εφόσον από τον συνολικό εγκληματικό σχεδιασμό του δράστη προκύπτει ότι με τις μερικότερες παράνομες πράξεις του απέβλεπε στο αυτό αποτέλεσμα, μία πράξη κατάχρησης προνομιακών πληροφοριών λαμβάνει χώρα και για το αξιόποινο αυτής λαμβάνεται υπόψιν η μέση ημερήσια αξία των επιμέρους παρανόμων συναλλαγών.

Παράλληλα εξάλλου με το κριτήριο της μέσης ημερήσιας αξίας συναλλαγών η πράξη καθίσταται αξιόποινη και στην περίπτωση που η αξία των παρανόμων συναλλαγών θα ξεπεράσει σε μία ημέρα τις 150.000 Ευρώ. Η προσθήκη και ενός τέτοιου απολύτου ποσοτικού κριτηρίου κρίθηκε απαραίτητη, για να αποφευχθεί η παράκαμψη του αξιοποίουν, με την εσκεμμένη μείωση της μέσης ημερήσιας αξίας των παρανόμων συναλλαγών από τον δράστη. Σε περίπτωση που πληρούται ταυτοχρόνως, τόσο το κριτήριο του στοιχ. α όσο και το κριτήριο του στοιχ. β της παρ. 1 του ά. 28 του παρόντος νομοθετήματος, μόνον ένα έγκλημα κατάχρησης λαμβάνει χώρα.

Στην παράγραφο 3 του άρθρου 28 περιγράφεται η βασική κακουργηματική περίπτωση της κατάχρησης προνομιακών πληροφοριών, η οποία επέρχεται όταν πληρούνται διαζευκτικά τα ακόλουθα κριτήρια: α) Αν η συνολική αξία των παρανόμων συναλλαγών υπερβαίνει τα δύο (2) εκατομμύρια ευρώ ή β) αν η μέση ημερήσια αξία των παρανόμων συναλλαγών υπερβαίνει τις διακόσιες πενήντα χιλιάδες (250.000) ευρώ ή γ) αν το περιουσιακό όφελος που πράγματι επήλθε ή η ζημία που πράγματι αποφεύχθηκε ή η ζημία που πράγματι επήλθε υπερβαίνει το ποσό των τετρακοσίων χιλιάδων (400.000) ευρώ ή δ) αν ο υπαίτιος είναι πρόσωπο που διαπράττει το έγκλημα της παραγράφου 1 κατ' επάγγελμα ή κατά συνήθεια και το περιουσιακό όφελος που πράγματι επήλθε ή η ζημία που πράγματι αποφεύχθηκε ή η ζημία που πράγματι επήλθε υπερβαίνει το ποσό

των εκατόν πενήντα χιλιάδων (150.000) ευρώ. Σε όλες τις ανωτέρω περιπτώσεις η πλήρωση της αντικειμενικής υπόστασης του κακουργήματος προϋποθέτει ότι η υπό κρίση παράνομη συμπεριφορά συνιστά τουλάχιστον πλημμέλημα, δηλαδή ότι καλύπτονται τουλάχιστον τα όρια της πλημμεληματικής αξιόποινης κατάχρησης προνομιακών πληροφοριών του ά. 28 παρ. 1 του νομοθετήματος. Ιδίως στις περιπτώσεις των στοιχ. γ' και δ', εφόσον το περιουσιακό όφελος που επήλθε και η ζημία που αποφεύχθηκε δεν υπερβαίνουν το αναφερόμενο όριο, δεν αποκλείεται η εφαρμογή των διατάξεων της απόπειρας υπό τις προϋποθέσεις των ά. 42 επ. του ΠΚ.

Στην παράγραφο 4 εδ. α' του άρθρου 28 περιγράφεται διακεκριμένη κακουργηματική περίπτωση της κατάχρησης προνομιακών πληροφοριών, η οποία επέρχεται στην περίπτωση των τριών πρώτων περιπτώσεων της παραγράφου 3, αν ο υπαίτιος είναι πρόσωπο που διαπράττει το έγκλημα της παραγράφου 1 κατ' επάγγελμα ή κατά συνήθεια. Στην παρ. 4 εδ. β' του άρθρου 28 περιγράφεται ιδιαίτερα διακεκριμένη κακουργηματική περίπτωση της κατάχρησης προνομιακών πληροφοριών, όταν ο υπαίτιος των αδικημάτων της παραγράφου 3 είναι μέλος εγκληματικής οργανώσεως κατά την έννοια του άρθρου 187 παρ.1 του Ποινικού Κώδικα και τα αδικήματα τελούνται με σκοπό όπως η εν λόγω εγκληματική οργάνωση ποριστεί υλικά ή άλλα οφέλη.

Τέλος στην παράγραφο 5 του άρθρου 28 διευκρινίζεται ότι η αξιόποινη χρήση προνομιακών πληροφοριών μπορεί να λάβει χώρα και δια της ακύρωσης ή της τροποποίησης μίας υφιστάμενης εντολής σχετικά με ένα χρηματοπιστωτικό μέσο που αφορούν οι εν λόγω πληροφορίες αν η αρχική εντολή είχε λάβει χώρα πριν την απόκτηση από το πρόσωπο των προνομιακών πληροφοριών. Διευκρινίζεται επίσης ότι στην περίπτωση πλειστηριασμών δικαιωμάτων εκπομπής ή άλλων εκπλειστηριαζομένων προϊόντων που βασίζονται σε αυτά και οι οποίοι λαμβάνουν χώρα κατά τον Κανονισμό (ΕΕ) 1031/2010, η χρήση προνομιακών πληροφοριών που αναφέρεται στο προηγούμενο εδάφιο, περιλαμβάνει επίσης την υποβολή, τροποποίηση ή απόσυρση μίας προσφοράς για ίδιο λογαριασμό του προσώπου που κατέχει προνομιακές πληροφορίες ή για λογαριασμό τρίτου.

Άρθρο 29

Στο άρθρο 29 του παρόντος νομοσχεδίου εισάγεται για πρώτη φορά το αξιόποινο της σύστασης για την διενέργεια χρηματοπιστωτικών συναλλαγών με χρήση προνομιακών πληροφοριών. Ειδικότερα τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών ο πρωτεύων ή δευτερεύων «μεμυημένος» (insider), ο οποίος ενεργώντας με πρόθεση επί τη βάσει των προνομιακών πληροφοριών που κατέχει, συστήνει ή παροτρύνει ή υποδεικνύει σε άλλον που δεν έχει τις παραπάνω ιδιότητες, να αγοράσει ή να διαθέσει χρηματοπιστωτικά μέσα τα οποία αφορούν οι εν λόγω πληροφορίες ή να ακυρώσει ή να τροποποιήσει μία εντολή σε σχέση με χρηματοπιστωτικό μέσο το οποίο αφορούν οι εν λόγω πληροφορίες. Το υποκείμενο του αδικήματος της παρ. 1 του ά. 29 ταυτίζεται με αυτό της παρ. 2 του ά. 28 του νομοθετήματος και είναι είτε ο πρωτεύων είτε ο δευτερεύων μεμυημένος (insider). Σε αντίθεση με το ά. 28 ωστόσο το υποκείμενο του αδικήματος της παρ. 1 του ά. 29 δεν αποκτά ούτε διαθέτει χρηματοπιστωτικά μέσα, αλλά απλώς συστήνει την διενέργεια χρηματοπιστωτικών συναλλαγών. Δικαιολογείται έτσι ο πλημμεληματικός χαρακτήρας του αδικήματος.

Στην παρ. 2 του ά. 29 του παρόντος νόμου διευκρινίζεται ότι η συμμόρφωση προς τις συστάσεις, παροτρύνσεις ή υποδείξεις της παραγράφου 1 ισοδυναμεί με πράξη προσώπου που κατέχει προνομιακές πληροφορίες, αν το πρόσωπο που ακολουθεί τη σύσταση ή την παρότρυνση ή την υπόδειξη γνωρίζει ότι αυτή βασίζεται σε προνομιακές πληροφορίες. Με την παράγραφο αυτή επαναλαμβάνεται το αυτονόητο, τυποποιούμενο ως αυτοτελές έγκλημα, ότι δηλαδή ο αποδέκτης της σύστασης γίνεται και ο ίδιος φορέας της προνομιακής πληροφορίας, ώστε εάν την χρησιμοποιήσει, να δύναται να πληροί την ειδική υπόσταση του ά. 28 του παρόντος νομοθετήματος.

Περαιτέρω στην παρ. 3 του άρθρου 29 καθίσταται αξιόποινη και η περαιτέρω γνωστοποίηση ή δημοσιοποίηση των συστάσεων, υποδείξεων ή παροτρύνσεων από τον πρώτο αποδέκτη αυτών σε άλλους, εφόσον ο υπαίτιος γνώριζε ότι πρόκειται για συστάσεις, υποδείξεις ή παροτρύνσεις επί τη βάσει προνομιακών πληροφοριών, κατά το χρόνο της από αυτόν περαιτέρω γνωστοποιήσεως ή δημοσιοποιήσεως. Ο αρχικός αποδέκτης της πληροφορίας, ο οποίος εν συνεχείᾳ μεταβιβάζει κι αυτός την πληροφορία περαιτέρω, αντιμετωπίζεται ωστόσο ευμενέστερα από τον αρχικό κάτοχο της πληροφορίας, τόσο επειδή με την περαιτέρω αυτή γνωστοποίηση αποδυναμώνεται ο προνομιακός χαρακτήρας της πληροφορίας, όσο και επειδή ο περαιτέρω γνωστοποιών δράστης δεν έχει την ίδια σύνδεση με την πληροφορία που είχε ο αρχικός.

Τέλος στην παράγραφο 4 του ά. 29 ξεκαθαρίζεται ότι η εφαρμογή των ποινικών διατάξεων του άρθρου τελεί υπό την επιφύλαξη του άρθρου 9 του Κανονισμού (ΕΕ) 596/2014 περί σύννομης συμπεριφοράς στις περιπτώσεις που η ρύθμιση αυτή τυγχάνει εφαρμογής.

Άρθρο 30

Στο άρθρο 30 τιμωρείται για πρώτη φορά η απλή ανακοίνωση ή γνωστοποίηση προνομιακών πληροφοριών από τα πρόσωπα της παραγράφου 2 του άρθρου 28 σε οποιονδήποτε άλλον χωρίς όμως να γίνεται σύσταση ή υπόδειξη ή παρότρυνση προς διενέργεια συναλλαγής επί του χρηματοπιστωτικού μέσου ή ενεργειακού προϊόντος το οποίο αφορά. Η απλή γνωστοποίηση ή ανακοίνωση προνομιακών πληροφοριών διακρίνεται επομένως από την σύσταση διενέργειας συγκεκριμένης πράξης επί τη βάσει προνομιακών πληροφοριών, που τιμωρείται στο ά. 29. Η διάκριση μεταξύ των ά. 30 και 29 αποτυπώνεται και στην επαπειλούμενη ποινή, καθώς η απλή γνωστοποίηση δεν έχει την ίδια απαξία με την στοχευόμενη σύσταση. Τέλος αυτονοήτως προβλέπεται εξαίρεση από την εφαρμογή του ά. 30 όταν ο γνωστοποιών την πληροφορία σε τρίτο ενεργεί κατά την άσκηση της εργασίας του ή του επαγγέλματός του ή των καθηκόντων του ή αν η πράξη του εμπίπτει στις διατάξεις του άρθρου 11 παράγραφοι 1 έως 8 του Κανονισμού (ΕΕ) 596/2014 περί διερεύνησης (βολιδοσκόπησης) της αγοράς (market soundings) ή αν διενεργείται στο πλαίσιο εκπλήρωσης δημοσιογραφικών σκοπών ή άλλων μορφών έκφρασης στα μέσα μαζικής ενημέρωσης σύμφωνα με τους κανόνες που διέπουν την ελευθερία του Τύπου και την ελευθερία έκφρασης ως και σύμφωνα με τους κανόνες ή κώδικες που διέπουν το δημοσιογραφικό επάγγελμα.

Συμπερασματικά στα άρθρα 29 και 30 του παρόντος νομοθετήματος καθίστανται αξιόποινες πράξεις, οι οποίες δεν υπάγονταν στην ειδική υπόσταση του προγενέστερου ά. 29 του ν. 3340/2005, ώστε ως προς τα εν λόγω άρθρα το παρόν νομοθέτημα να καθίσταται αυστηρότερο.

Άρθρο 31

Στο άρθρο 31 περιγράφεται η αξιόποινη χειραγώγηση της αγοράς, η οποία, όπως και στο προγενέστερο δίκαιο μπορεί να λάβει χώρα τόσο με την διενέργεια ή και την εντολή για διενέργεια συναλλαγών (περίπτωση α' και β' της παρ. 1) όσο και με διάδοση πληροφοριών με ψευδείς ή παραπλανητικές ενδείξεις σχετικά με χρηματοπιστωτικά μέσα (περίπτωση γ' της παρ. 1). Ως νέα μορφή χειραγώγησης ορίζεται εξάλλου η απευθείας χειραγώγηση του τρόπου υπολογισμού του «κριτηρίου αξιολόγησης» (benchmark), όπως αυτό προσδιορίζεται στο άρθρο 27 του παρόντος νομοθετήματος (περίπτωση δ' της παρ. 1 του ά. 31).

Όπως και η αξιόποινη κατάχρηση προνομιακών πληροφοριών έτσι και η αξιόποινη χειραγώγηση της αγοράς στρέφεται κατά της ορθής λειτουργίας της αγοράς, χωρίς απαραίτητως να θίγει άμεσα την περιουσία των επενδυτών. Η ανάγκη αυτοτελούς ποινικοποίησης της χειραγώγησης της αγοράς είχε ορθώς διαπιστωθεί ήδη στο πλαίσιο του ν. 3340/2005. Ειδικότερα ο νομοθέτης είχε ορθώς επιλέξει να ποινικοποιήσει πράξεις χειραγώγησης, που στρέφονταν κατά της εύρυθμης λειτουργίας της αγοράς. Δικαίως είχε τότε σημειωθεί ότι οι διατάξεις του ποινικού κώδικα για την προστασία των ατομικών εννόμων αγαθών, ιδίως της απάτης και της απιστίας, δεν επαρκούν για την αντιμετώπιση πράξεων που στρέφονται κατά της ορθής λειτουργίας της αγοράς. Ιδίως η έλλειψη αμεσότητας μεταξύ της πλάνης των επενδυτών και της περιουσιακής τους βλάβης, αλλά και η απουσία κάθε υλικής αντιστοιχίας μεταξύ οφέλους του δράστη χειραγώγησης και ζημίας των επενδυτών δυσχεραίνουν την εφαρμογή των ποινικών διατάξεων που έχουν θεσπιστεί για την προστασία ατομικών εννόμων αγαθών και καθιστούν αναγκαία την ύπαρξη μιας ειδικής υπόστασης που θα στοχεύει στην προστασία της ορθής λειτουργίας της αγοράς.

Από την άλλη πλευρά ωστόσο δεν είναι δικαιολογημένη η ποινικοποίηση κάθε συναλλαγής ή εντολής για συναλλαγή με χρηματοπιστωτικά μέσα, ή και κάθε διάδοση φήμης, γεγονότος ή πληροφορίας σχετικά με αυτά, με μόνη την αιτιολογία ότι μέσω αυτών μπορεί να επηρεαστεί η τιμή ή η εμπορευσιμότητα των χρηματοπιστωτικών μέσων και μόνον επειδή ο δράστης σκόπευε σε αυτές, καθώς κατ' αυτόν τον τρόπο το άδικο της πράξης φαίνεται να βασίζεται μόνον στο σκοπό του δράστη και δεν λαμβάνονται υπόψιν αντικειμενικά κριτήρια, που να δικαιολογούν την βλάβη της ορθής λειτουργίας της αγοράς.

Η πρώτη περίπτωση αξιόποινης χειραγώγησης της αγοράς περιγράφεται στην παρ. 1 στοιχ. α' του παρόντος άρθρου, σύμφωνα με την οποία τιμωρείται όποιος, στο πλαίσιο χρηματοπιστωτικών συναλλαγών που ρυθμίζονται από τον νόμο αυτό και τον Κανονισμό (ΕΕ) 596/2014, με πρόθεση πραγματοποιεί συναλλαγή ή αποστέλλει εντολή για διενέργεια συναλλαγής ή με οποιαδήποτε άλλη συμπεριφορά ή δραστηριότητα, παρέχει ψευδείς ή παραπλανητικές ενδείξεις σχετικά με την προσφορά, τη ζήτηση ή την τιμή ενός χρηματοπιστωτικού μέσου ή ενός συναφούς με αυτό συμβολαίου άμεσης παράδοσης επί εμπορευμάτων ή διαμορφώνει σε μη κανονικό ή σε τεχνητό επίπεδο την τιμή ενός ή περισσοτέρων χρηματοπιστωτικών μέσων ή ενός συναφούς με αυτά συμβολαίου άμεσης παράδοσης επί εμπορευμάτων. Εξαίρεση από την τιμώρηση προβλέπεται όταν οι λόγοι για την ενέργεια αυτή του προσώπου που πραγματοποίησε τη συναλλαγή ή έδωσε τις εντολές για διενέργεια συναλλαγής είναι νόμιμοι και οι εν λόγω συναλλαγές ή εντολές για διενέργεια συναλλαγής είναι σύμφωνες με αποδεκτές πρακτικές της χρηματοπιστωτικής αγοράς στον συγκεκριμένο τόπο διαπραγμάτευσης. Σε κάθε περίπτωση για την ύπαρξη αξιόποινης πράξης χειραγώγησης απαιτείται είτε η μέση ημερήσια αξία των παρανόμων συναλλαγών να υπερβαίνει το ποσό των εκατόν πενήντα χιλιάδων (150.000) ευρώ είτε η ημερήσια αξία των παρανόμων συναλλαγών να υπερβαίνει για συγκεκριμένη ημέρα το ποσό των διακοσίων πενήντα χιλιάδων (250.000) ευρώ. Τα κριτήρια πρέπει να συντρέχουν διαζευκτικά, και εφόσον συντρέχουν σωρευτικά, ένα αδίκημα πραγματώνεται.

Τα κριτήρια της μέσης ημερήσιας αξίας των παρανόμων συναλλαγών και της ημερήσιας αξίας των παρανόμων συναλλαγών σε μια συγκεκριμένη ημέρα χρησιμοποιούνται σε αντιστοιχία με όσα σημειώνονται και στις πράξεις κατάχρησης προνομιακών πληροφοριών. Τα όρια που τίθενται ωστόσο στην περίπτωση του αδικήματος του ά. 31 είναι υψηλότερα από εκείνα του ά. 28 του παρόντος νομοθετήματος λόγω της φύσης κάθε αδικήματος. Ειδικότερα στην πράξη κατάχρησης προνομιακών πληροφοριών η τιμή και εμπορευσιμότητα των χρηματοπιστωτικών μέσων επηρεάζονται άμεσα από την ανακοίνωση ή μη της προνομιακής πληροφορίας. Στην περίπτωση ωστόσο της χειραγώγησης της αγοράς με διενέργεια συναλλαγών, η ίδια η πράξη της χειραγώγησης συνδιαμορφώνει την εσφαλμένη τιμή ή εμπορευσιμότητα των χρηματοπιστωτικών μέσων. Επιπλέον λόγω της συνήθους συμμετοχής περισσότερων ατόμων σε πράξεις χειραγώγησης είναι ευκολότερη η υπέρβαση του ανωτέρω ορίου.

Η δεύτερη περίπτωση αξιόποινης χειραγώγησης της αγοράς περιγράφεται στην παρ. 1 στοιχ. β' του άρθρου 31. Αξιόποινος καθίσταται όποιος πραγματοποιεί συναλλαγή ή αποστέλλει εντολή για διενέργεια συναλλαγής ή με οποιαδήποτε άλλη δραστηριότητα ή συμπεριφορά επηρεάζει την τιμή ενός ή περισσοτέρων χρηματοπιστωτικών μέσων ή συναφούς με αυτά συμβολαίου άμεσης παράδοσης επί εμπορευμάτων, δια της χρήσεως εικονικής διατάξεως ή κάθε άλλης μορφής παραπλάνησης ή τεχνάσματος και εφόσον η μέση ημερήσια αξία των παρανόμων συναλλαγών υπερβαίνει το ποσό των εκατόν πενήντα χιλιάδων (150.000) ευρώ ή η ημερήσια αξία των παρανόμων συναλλαγών υπερβαίνει για συγκεκριμένη ημέρα το ποσό των διακοσίων πενήντα χιλιάδων (250.000) ευρώ. Πρόκειται για διάταξη με την οποία καλύπτονται πράξεις χειραγώγησης που δεν εμπίπτουν στην παρ. 1 στοιχ. α', κατά την λογική των στοιχ. α και β της παρ. 2 του άρθρου 7 του ν. 3340/2005. Τα κριτήρια της μέσης ημερήσιας αξίας των παρανόμων συναλλαγών και της ημερήσιας αξίας των παρανόμων συναλλαγών διατηρούνται ίδια με αυτά του στοιχ. α' της παρ. 1 του παρόντος ά. 7.

Η τρίτη περίπτωση αναφέρεται στην πράξη χειραγώγησης η οποία λαμβάνει χώρα μέσω της διάδοσης πληροφοριών, είτε δια των μέσων μαζικής ενημέρωσης, συμπεριλαμβανομένου του διαδικτύου, είτε με οποιοδήποτε άλλο τρόπο, οι οποίες είτε παρέχουν ψευδείς ή παραπλανητικές ενδείξεις σχετικά με την προσφορά, τη ζήτηση ή την τιμή ενός χρηματοπιστωτικού μέσου ή συναφούς με αυτά συμβολαίου άμεσης παράδοσης επί εμπορευμάτων, είτε διαμορφώνουν σε μη κανονικό ή σε τεχνητό επίπεδο την τιμή ενός ή περισσοτέρων χρηματοπιστωτικών μέσων ή ενός συναφούς με αυτά συμβολαίου άμεσης παράδοσης επί εμπορευμάτων. Καθώς στην περίπτωση αυτή η πράξη χειραγώγησης λαμβάνει χώρα χωρίς διενέργεια συναλλαγών, δεν μπορούν να βρουν εφαρμογή τα κριτήρια της μέσης ημερήσιας αξίας των παρανόμων συναλλαγών και της ημερήσιας αξίας των παρανόμων συναλλαγών, όπως έχουν αναπτυχθεί ανωτέρω. Από την άλλη πλευρά ωστόσο είναι απαραίτητος ο προσδιορισμός ενός αντικειμενικού κριτηρίου, βάσει του οποίου θα διακρίνεται το ποινικό από το διοικητικό άδικο. Το αντικειμενικό κριτήριο που προκρίνεται είναι ο προσπορισμός πλεονεκτήματος ή περιουσιακού οφέλους του δράστη για τον εαυτό του ή για κάποιον τρίτο αξίας άνω των 100.000 Ευρώ. Με αυτό το κριτήριο το αδίκημα καθίσταται αδίκημα αποτελέσματος, η αντικειμενική του υπόσταση προσδιορίζεται σαφώς και αποφεύγεται η σώρευση ενός υποκειμενικού στοιχείου του αδίκου σε ένα έγκλημα συμπεριφοράς, η οποία θα

δυσχέραινε την εφαρμογή του νόμου. Σε περιπτώσεις που το περιουσιακό όφελος δεν επήλθε, δεν αποκλείεται η εφαρμογή των διατάξεων για την απόπειρα, εφόσον η επίτευξη του περιουσιακού οφέλους καλύπτεται από τον δόλο του δράστη. Σημειώνεται ότι σε αντίθεση με την ειδική υπόσταση της απάτης δεν απαιτείται νοητική επικοινωνία του δράστη με το επενδυτικό κοινό, ούτε αμεσότητα μεταξύ πλάνης και επέλευσης ζημίας στην περιουσία των επενδυτών, ούτε βεβαίως υλική αντιστοιχία μεταξύ οφέλους και ζημίας.

Η τέταρτη περίπτωση καλύπτει ειδικά τις περιπτώσεις χειραγώγησης μέσω διάδοσης ψευδών ή παραπλανητικών πληροφοριών ή διενέργειας ψευδών ή παραπλανητικών εισροών ή και μέσω κάθε άλλης συμπεριφοράς, η οποία συνεπάγεται την χειραγώγηση του τρόπου υπολογισμού του κριτηρίου αξιολόγησης (benchmark) κατά την έννοια του νόμου αυτού. Λόγω της σημασίας του κριτηρίου αξιολόγησης για την ορθή λειτουργία κάθε αγοράς κρίνεται ότι κάθε επηρεασμός αυτού ως αποτέλεσμα πράξης χειραγώγησης είναι αξιόποινος.

Στην παράγραφο 2 περιγράφονται οι βασικές κακουργηματικές μορφές χειραγώγησης, οι οποίες τιμωρούνται με κάθειρξη μέχρι δέκα ετών. Ειδικότερα, επιτροσθέτως με τα κριτήρια της παρ. 1 του ά. 31 απαιτείται: α) η αξία των παρανόμων συναλλαγών ή των εντολών για διενέργεια συναλλαγής να υπερβαίνει συνολικά τα πέντε (5) εκατομμύρια ευρώ ή β) η μέση ημερήσια αξία των παράνομων συναλλαγών ή των εντολών για τη διενέργεια συναλλαγής να υπερβαίνει το ποσό των πεντακοσίων χιλιάδων (500.000) ευρώ ή γ) το περιουσιακό όφελος ή η προξενηθείσα ζημία ή η αποφευχθείσα ζημία που πράγματι επήλθαν να υπερβαίνουν το ποσό των πεντακοσίων χιλιάδων (500.000) ευρώ ή δ) αν ο υπαίτιος είναι πρόσωπο που διαπράττει το έγκλημα της παραγράφου 1 κατ' επάγγελμα ή κατά συνήθεια το περιουσιακό όφελος ή η προξενηθείσα ζημία ή η αποφευχθείσα ζημία που πράγματι επήλθαν να υπερβαίνουν το ποσό των διακοσίων πενήντα χιλιάδων (250.000) ευρώ. Τα κριτήρια διατυπώνονται διαζευκτικά, και εφόσον συντρέχουν περισσότερα του ενός, ένα αδίκημα λαμβάνει χώρα. Η πρόβλεψη των ανωτέρω ορίων δεν εμποδίζει την εφαρμογή των διατάξεων της απόπειρας, εφόσον ο δράστης απέβλεπε στην υπέρβαση αυτών, και τελικώς απέτυχε.

Σε αντιστοιχία με το ά. 28 στις παρ. 3 και 4 του άρθρου 31 περιγράφονται διακεκριμένες κακουργηματικές περιπτώσεις της χειραγώγησης. Ειδικότερα στην παρ. 3 ορίζεται ότι

στην περίπτωση των τριών πρώτων εδαφίων της παρ. 2, αν ο υπαίτιος ενεργεί κατ' επάγγελμα ή κατά συνήθεια, επιβάλλεται κάθειρξη. Στην παρ. 4 ορίζεται ότι στην περίπτωση της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου, αν ο υπαίτιος είναι μέλος εγκληματικής οργανώσεως κατά την έννοια του άρθρου 187 παρ.1 του Ποινικού Κώδικα και τα παραπάνω αδικήματα τελούνται με σκοπό όπως η εν λόγω εγκληματική οργάνωση ποριστεί υλικά ή άλλα οφέλη, επιβάλλεται κάθειρξη τουλάχιστον δέκα ετών.

Άρθρο 32

Στο άρθρο 32 του νομοσχεδίου προβλέπονται οι σχετικές με την άσκηση της ποινικής δίωξης ρυθμίσεις. Ειδικότερα στην παράγραφο 1 του άρθρου 32 προβλέπεται ότι η ποινική δίωξη για όλες τις αξιόποινες πράξεις του παρόντος νόμου ασκείται αυτεπαγγέλτως από τον κατά τόπον αρμόδιο Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών ο οποίος έχει δικαίωμα να διενεργήσει προκαταρκτική εξέταση, προανάκριση ή να παραγγείλει κυρία ανάκριση για τη διακρίβωση των παραπάνω αξιοποίων πράξεων. Η ανάθεση της διενέργειας προκαταρκτικής εξέτασης στον Εισαγγελέα Εφετών, η οποία ίσχυε υπό το καθεστώς του ά. 31 του ν. 3340/2005, κρίνεται ανελαστική και περιττή και δημιουργεί ερμηνευτικές δυσχέρειες, αντιπαραβαλλόμενη με τις διατάξεις του ΚΠΔ. Διευκρινίζεται επίσης ότι ο Εισαγγελέας Πλημμελειοδικών μπορεί να προβεί στις εν λόγω ενέργειες χωρίς να απαιτείται έγκληση ή αίτηση οποιασδήποτε αρχής. Σημειώνεται εξάλλου ότι η ποινική διαδικασία είναι σε κάθε περίπτωση ανεξάρτητη από την όποια διοικητική διαδικασία, καθώς και από οποιασδήποτε φύσεως ένδικο βοήθημα ή μέσο ενώπιον Διοικητικών Δικαστηρίων ή άλλων Διοικητικών Αρχών.

Στην παράγραφο 2 περιγράφεται χάριν πληρότητας η αυτονόητη δυνατότητα της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς να υποβάλλει στον Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών μηνυτήρια αναφορά με την οποία ανακοινώνεται η τέλεση οποιασδήποτε αξιόποινης πράξεως του παρόντος νόμου καθώς και τυχόν άλλης συναφούς αξιόποινης πράξεως η οποία διώκεται αυτεπαγγέλτως από το νόμο. Επαναλαμβάνεται επίσης ότι στην περίπτωση αυτή ο Εισαγγελέας Πλημμελειοδικών ενεργεί κατά τα άρθρα 31 και 43 του ΚΠΔ.

Στην παράγραφο 3 διευκρινίζεται ότι σε περίπτωση διενέργειας προκαταρκτικής εξέτασης ή προανάκρισης για κάποια από τις αξιόποινες πράξεις του παρόντος νόμου, η οποία δεν έχει λάβει χώρα κατόπιν μηνυτήριας αναφοράς της Επιτροπής

Κεφαλαιαγοράς, η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς καλείται να λάβει γνώση της δικογραφίας και να υποβάλει έκθεση με τις απόψεις της για όλες τις υπό διερεύνηση αξιόποινες πράξεις το αργότερο μέσα σε τριάντα (30) ημέρες από την επίδοση της κλήσεως. Αντίστοιχη ρύθμιση προβλέπεται και σε περίπτωση που διενεργείται κυρία ανάκριση, και εφόσον η έκθεση της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς δεν έχει ήδη υποβληθεί στο στάδιο της προκαταρκτικής εξέτασης ή της προανάκρισης. Σε αυτή την περίπτωση ο Ανακριτής καλεί την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς για την υποβολή της σχετικής έκθεσης κατά τα παραπάνω οριζόμενα, ενώ σε περίπτωση αμέσου κινδύνου παραγραφής της υποθέσεως ή αν υπάρχει πρόσωπο που τελεί σε προσωρινή κράτηση, εκείνος που διενεργεί την προκαταρκτική εξέταση, προανάκριση ή κυρία ανάκριση έχει δικαιώμα σύντμησης της παραπάνω προθεσμίας σε δέκα (10) ημέρες. Σημειώνεται τέλος ότι η μη υποβολή της παραπάνω έκθεσης δεν κωλύει σε καμία περίπτωση την πρόοδο της διαδικασίας ούτε συνιστά διαδικαστική προϋπόθεση για την άσκηση της ποινικής δίωξης ή την περαιώση της κυρίας ανακρίσεως κατά του υπαιτίου προσώπου.

Στην παράγραφο 4 διευκρινίζεται ότι οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου δεν εφαρμόζονται στην περίπτωση που η προκαταρκτική εξέταση, η προανάκριση ή η κύρια ανάκριση διενεργούνται κατόπιν μηνυτήριας αναφοράς της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς. Διευκρινίζεται ότι η διάταξη αυτή δεν κωλύει την Επιτροπή να υποβάλει έκθεση με τις απόψεις της, ως φορέας του δικαιώματος της πολιτικής αγωγής, αλλά απαλλάσσει τον διενεργούντα την προκαταρκτική εξέταση, ή την προανάκριση, ή την κύρια ανάκριση από την υποχρέωσή τους να καλέσουν προς τούτο την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς.

Στην παράγραφο 5 τέλος σημειώνεται ότι η άσκηση της ποινικής δίωξης για αξιόποινες πράξεις του Μέρους Β' του νόμου αυτού γνωστοποιείται από τον αρμόδιο Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών στην Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς.

Άρθρο 33

Στο άρθρο 33 περιγράφεται η διαδικασία περάτωσης της ανάκρισης και διευκρινίζονται ζητήματα καθ' ύλη και κατά τόπον αρμοδιότητας των δικαστηρίων για την εκδίκαση των αδικημάτων του παρόντος νόμου. Ειδικότερα στην παράγραφο 1 ορίζεται ότι αρμόδιο Δικαστήριο για την εκδίκαση των πλημμελημάτων του παρόντος νόμου είναι το Τριμελές Πλημμελειοδικείο, των δε κακουργημάτων το Τριμελές Εφετείο, του τόπου τελέσεως

τους. Στην περίπτωση που ο τόπος τελέσεως των παραπάνω αδικημάτων είναι η αλλοδαπή, αρμόδια δικαστήρια είναι πάντοτε αυτά των Αθηνών. Η παρέκκλιση από τους γενικούς κανόνες καθ' ύλην αρμοδιότητας, όπως περιγράφονται στον ΚΠΔ, δικαιολογείται εκ της συνήθους νομικής και πραγματικής πολυπλοκότητας των αδικημάτων, η οποία καθιστά δυσχερή την εκδίκασή τους από μονομελή δικαστήρια.

Στην παράγραφο 2 ορίζεται ότι στην περίπτωση των κακουργημάτων του παρόντος νόμου για την περαιώση της κυρίας ανακρίσεως και την εισαγωγή της υποθέσεως στο ακροατήριο εφαρμόζεται η διάταξη του άρθρου 308Α του ΚΠΔ, περί κατ' εξαίρεση περατώσεως της κυρίας ανακρίσεως, όπως κάθε φορά ισχύει. Η εισαγωγή των ποινικών υποθέσεων του παρόντος νόμου στο Ακροατήριο γίνεται κατ' απόλυτη προτεραιότητα. Αναβολή της δίκης για σημαντικά αίτια άπαξ μόνον επιτρέπεται προκειμένου να λαμβάνει χώρα γρήγορη περαιώση των υποθέσεων αυτών χάριν του δημοσίου συμφέροντος. Χάριν συντομίας προκρίνεται έτσι και η διαδικασία του ά. 308Α ΚΠΔ, χωρίς ωστόσο αυτή να συνδέεται με την εκδίκαση της υπόθεσης από μονομελές Εφετείο.

Στην παράγραφο 3 επαναλαμβάνεται τέλος η διάταξη με την οποία δίδεται δικαίωμα στην επιτροπή Κεφαλαιαγοράς να παρίσταται ως πολιτικώς ενάγουσα για την υποστήριξη της κατηγορίας σε δίκες για τις αξιόποινες πράξεις του παρόντος νόμου, ανεξαρτήτως υποβολής ή μη της μηνυτήριας αναφοράς, ή της έκθεσης του άρθρου 32. Τέλος διευκρινίζεται στην παράγραφο 4 ότι σε κάθε περίπτωση μετά την έκδοση οριστικής απόφασης η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς δικαιούται να λάβει αντίγραφα του συνόλου της δικογραφίας καθώς και της αποφάσεως. Η παράγραφος αυτή είναι απαραίτητη για τις περιπτώσεις που η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς δεν έχει καταστεί διάδικος.

ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΓΕΝΙΚΑ

Η δημιουργία μιας πραγματικά εσωτερικής αγοράς χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών είναι σημαντική για την οικονομική ανάπτυξη και τη δημιουργία θέσεων εργασίας στην Ένωση. Προϋπόθεση για μια ολοκληρωμένη, αποτελεσματική και διαφανή χρηματοπιστωτική αγορά είναι η ακεραιότητα της αγοράς. Η ομαλή λειτουργία των αγορών κινητών αξιών

και η εμπιστοσύνη του κοινού στις αγορές αποτελούν προϋποθέσεις για την οικονομική ανάπτυξη και ευημερία. Η κατάχρηση της αγοράς βλάπτει την ακεραιότητα των χρηματοπιστωτικών αγορών και την εμπιστοσύνη του κοινού στις κινητές αξίες και τα παράγωγα μέσα. Η οδηγία 2003/6/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου συμπλήρωσε και επικαιροποίησε το νομικό πλαίσιο της Ένωσης για την προστασία της ακεραιότητας της αγοράς. Ωστόσο, δεδομένων των εξελίξεων στη νομοθεσία, στην αγορά και στην τεχνολογία μετά την έναρξη ισχύος της εν λόγω οδηγίας, οι οποίες έφεραν σημαντικές αλλαγές στο χρηματοπιστωτικό τοπίο, αποφασίστηκε η αντικατάσταση της εν λόγω οδηγίας με τον Κανονισμό (ΕΕ) 596/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την κατάχρηση της αγοράς (κανονισμός για την κατάχρηση της αγοράς). Ο εν λόγω κανονισμός έχει στόχο να συνεισφέρει αποφασιστικά στην ομαλή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς, την αποφυγή ενδεχόμενου ρυθμιστικού αρμπιτράζ και την ομοιόμορφη ερμηνεία του πλαισίου της Ένωσης σχετικά με την κατάχρηση της αγοράς ώστε να ορίζονται σαφέστερα κανόνες εφαρμοστέοι σε όλα τα κράτη-μέλη. Στο πλαίσιο αυτό ο εν λόγω Κανονισμός επαναδιατυπώνει με τις κατάλληλες προσαρμογές ένα πλαίσιο διοικητικής φύσεως διατάξεων-απαγορεύσεων για την κατάχρηση προνομιακών πληροφοριών, την ανακοίνωση προνομιακών πληροφοριών και την χειραγώγηση της αγοράς και προβλέπει μια σειρά μέτρων που δρουν προληπτικά υπό την έννοια ότι στοχεύουν στην ενίσχυση της ορθής, έγκαιρης και επαρκούς πληροφόρησης του επενδυτικού κοινού, αντικαθιστώντας τις διατάξεις της Οδηγίας 2003/6/EK και των εκτελεστικών αυτής μέτρων.

Το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2003/6/EK είχε ως επίκεντρο τα χρηματοπιστωτικά μέσα που έχουν εισαχθεί προς διαπραγμάτευση σε ρυθμιζόμενη αγορά ή για τα οποία έχει ζητηθεί η εισαγωγή προς διαπραγμάτευση σε μια τέτοια αγορά. Εντούτοις, τα τελευταία χρόνια τα χρηματοπιστωτικά μέσα αποτελούν ολοένα και περισσότερο αντικείμενο διαπραγμάτευσης σε πολυμερείς μηχανισμούς διαπραγμάτευσης (ΠΜΔ). Υπάρχουν επίσης χρηματοπιστωτικά μέσα που διαπραγματεύονται μόνο σε άλλα είδη οργανωμένων μηχανισμών διαπραγμάτευσης (ΟΜΔ) ή διαπραγματεύονται μόνο εξωχρηματιστηριακώς (Over the Counter). Κατά συνέπεια, το πεδίο εφαρμογής του εν λόγω κανονισμού καταλαμβάνει οποιοδήποτε χρηματοπιστωτικό μέσο διαπραγματεύεται σε ρυθμιζόμενη αγορά, ΠΜΔ ή ΟΜΔ, και οποιαδήποτε άλλη συμπεριφορά ή πράξη που μπορεί να έχει επιπτώσεις σε ένα τέτοιο χρηματοπιστωτικό μέσο ανεξαρτήτως εάν αυτή η συμπεριφορά ή πράξη συντελείται σε τόπο διαπραγμάτευσης ή όχι. Στην περίπτωση ορισμένων τύπων ΠΜΔ που, όπως και οι

ρυθμιζόμενες αγορές, βοηθούν τις εταιρείες να αντλήσουν κεφάλαια, η απαγόρευση της κατάχρησης της αγοράς ισχύει και όταν έχει γίνει αίτηση εισαγωγής προς διαπραγμάτευση σε μια τέτοια αγορά. Το πεδίο εφαρμογής του εν λόγω κανονισμού περιλαμβάνει χρηματοπιστωτικά μέσα για τα οποία έχει υποβληθεί αίτηση για εισαγωγή προς διαπραγμάτευση σε έναν ΠΜΔ. Με αυτόν τον τρόπο βελτιώνεται η προστασία των επενδυτών, διατηρείται η ακεραιότητα των αγορών και διασφαλίζεται ότι απαγορεύεται ρητά η κατάχρηση της αγοράς σε αυτά τα μέσα.

Η Οδηγία 2003/6/EK και μέρος των εκτελεστικών αυτής Οδηγιών έχουν ήδη ενσωματωθεί στην ελληνική έννομη τάξη με το ν. 3340/2005, ο οποίος μάλιστα προέβλεψε ήδη την επέκταση του πεδίου εφαρμογής και σε πράξεις ή παραλείψεις που αφορούν χρηματοπιστωτικά μέσα που αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης σε ΠΜΔ. Οι ουσιαστικές διατάξεις του ν. 3340/2005 καλύπτονται από τις διατάξεις του Κανονισμού (ΕΕ) 596/2014, ενώ με τις διατάξεις του Β' Μέρους του παρόντος νομοσχεδίου γίνεται η αναγκαία προσαρμογή στην ελληνική νομοθεσία, σύμφωνα με το άρθρο 39 του Κανονισμού 596/214, των διατάξεων του που αφορούν τον ορισμό αρμόδιας αρχής (άρθρο 22) για την εφαρμογή του Κανονισμού, τον καθορισμό των εξουσιών της αρμόδιας αρχής (άρθρο 23) τις διοικητικές κυρώσεις, όπως και άλλα διοικητικά μέτρα, τα κριτήρια επιβολής κυρώσεων (άρθρο 31 παρ. 1), την αναφορά παραβάσεων (άρθρο 32) και την δημοσιοποίηση των αποφάσεων επιβολής διοικητικών κυρώσεων και μέτρων (άρθρο 34).

ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΑ ΚΑΤ' ΑΡΘΡΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

Άρθρο 34

Με το άρθρο 34 του νόμου καθορίζεται ως σκοπός του Δευτέρου Τμήματος η εναρμόνιση της ελληνικής νομοθεσίας, των διατάξεων των άρθρων 17 παρ.4, 19 παρ.2, 22, 23, 30, 31 παρ.1, 32 και 34 του Κανονισμού (ΕΕ) 596/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την κατάχρηση αγοράς (κανονισμός για την κατάχρηση της αγοράς) και την κατάργηση της Οδηγίας 2003/6/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και των Οδηγιών της Επιτροπής 2003/124/EK, 2003/125/EK και 2004/72/EK (ΕΕ L 173/12.6.2004)

Άρθρο 35

Με το άρθρο 35 (άρθρο 22 του Κανονισμού (ΕΕ) 596/2014) ορίζεται για τους σκοπούς του παρόντος μέρους του νόμου αυτού και του Κανονισμού (ΕΕ) 596/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την κατάχρηση της αγοράς, ως ενιαία διοικητική αρμόδια αρχή η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς η οποία διασφαλίζει την εφαρμογή και εποπτεύει την τήρηση των διατάξεων του Κανονισμού (ΕΕ) 596/2014 στην ημεδαπή και διευκρινίζεται ότι αφορά: (α) Όλες τις πράξεις ή παραλείψεις που λαμβάνουν χώρα στην ημεδαπή και σχετίζονται με χρηματοπιστωτικά ή άλλα μέσα σύμφωνα με το άρθρο 2 του Κανονισμού (ΕΕ) 596/2014 τα οποία έχουν εισαχθεί προς διαπραγμάτευση σε ρυθμιζόμενη αγορά ή για τα οποία έχει υποβληθεί αίτηση εισαγωγής προς διαπραγμάτευση σε ρυθμιζόμενη αγορά ή τα οποία εκπλειστηριάζονται σε χώρο πλειστηριασμών ή τα οποία διαπραγματεύονται σε πολυμερή μηχανισμό διαπραγμάτευσης ή σε οργανωμένο μηχανισμό διαπραγμάτευσης ή για τα οποία έχει υποβληθεί αίτηση εισαγωγής σε πολυμερή μηχανισμό διαπραγμάτευσης, εφόσον η ρυθμιζόμενη αγορά, ο πολυμερής μηχανισμός διαπραγμάτευσης, ο οργανωμένος μηχανισμός διαπραγμάτευσης ή ο χώρος πλειστηριασμών λειτουργούν είτε στην ημεδαπή είτε σε άλλο κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ενώ (β) σε πράξεις ή παραλείψεις που λαμβάνουν χώρα στην αλλοδαπή και σχετίζονται με χρηματοπιστωτικά ή άλλα μέσα σύμφωνα με το άρθρο 2 του Κανονισμού (ΕΕ) 596/2014, τα οποία έχουν εισαχθεί προς διαπραγμάτευση σε ρυθμιζόμενη αγορά ή για τα οποία έχει υποβληθεί αίτηση εισαγωγής τους προς διαπραγμάτευση σε ρυθμιζόμενη αγορά ή τα οποία εκπλειστηριάζονται σε χώρο πλειστηριασμών ή τα οποία διαπραγματεύονται σε πολυμερή μηχανισμό διαπραγμάτευσης ή οργανωμένο μηχανισμό διαπραγμάτευσης ή για τα οποία έχει υποβληθεί αίτηση εισαγωγής σε πολυμερή μηχανισμό διαπραγμάτευσης, εφόσον η ρυθμιζόμενη αγορά, ο πολυμερής μηχανισμός διαπραγμάτευσης, ο οργανωμένος μηχανισμός διαπραγμάτευσης ή ο χώρος πλειστηριασμών λειτουργούν στην ημεδαπή.

Άρθρο 36

Με το άρθρο 36 (άρθρο 23 του Κανονισμού (ΕΕ) 596/2014) καθορίζονται οι Αρμοδιότητες της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς στο πλαίσιο των οριζόμενων στο άρθρο 23 του Κανονισμού, οι οποίες ασκούνται (Α) άμεσα, (Β) σε συνεργασία με άλλες αρχές ή με τους φορείς της αγοράς, (Γ) με ανάθεση κατ' εξουσιοδότηση και υπό την εποπτεία της προς τους φορείς της αγοράς και (Δ) μετά από αίτησή της προς τις Δικαστικές ή Εισαγγελικές Αρχές. Οι αρμοδιότητες της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς διευρύνονται σε σχέση με τις προβλεπόμενες στο υπό αντικατάσταση άρθρο 22 του ν. 3340/2005. Ωστόσο, όπως

διευκρινίζεται και στο στοιχείο (66) του προοιμίου του Κανονισμού 596/2014, παρότι ο κανονισμός ορίζει μια ελάχιστη δέσμη εξουσιών που θα πρέπει να διαθέτουν οι αρμόδιες αρχές, οι εξουσίες αυτές θα πρέπει να ασκούνται στο πλαίσιο ενός πλήρους συστήματος εθνικής νομοθεσίας το οποίο θα εξασφαλίζει τον σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων, με τη θέσπιση κατάλληλων και αποτελεσματικών εγγυήσεων αυτών, όπως για παράδειγμα με την πρόβλεψη προηγούμενης άδειας από τις δικαστικές αρχές για την άσκηση ορισμένων αρμοδιοτήτων. Στο πλαίσιο αυτό επισημαίνεται ότι μεταξύ των αρμοδιοτήτων που περιγράφονται αναλυτικά στο άρθρο 36, προβλέπεται η δυνατότητα πρόσβασης σε εγκαταστάσεις φυσικών και νομικών προσώπων για να κατάσχουν έγγραφα. Η πρόσβαση στις εγκαταστάσεις αυτές είναι απαραίτητη σε περίπτωση εύλογης υπόνοιας ότι υπάρχουν έγγραφα και άλλα στοιχεία που σχετίζονται με το αντικείμενο της έρευνας και ενδέχεται να αποτελούν αποδεικτικά στοιχεία για τη στοιχειοθέτηση μιας υπόθεσης κατάχρησης προνομιακών πληροφοριών ή χειραγώγησης της αγοράς. Επιπλέον, η πρόσβαση στις εγκαταστάσεις αυτές είναι απαραίτητη όταν: το πρόσωπο από το οποίο έχουν ζητηθεί οι πληροφορίες δεν έχει συμμορφωθεί με την απαίτηση, εν όλω ή εν μέρει, ή υπάρχουν βάσιμοι λόγοι να θεωρείται ότι εάν υποβληθεί αίτηση δεν θα υπάρξει ανταπόκριση ή ότι τα έγγραφα ή οι πληροφορίες που σχετίζονται με την απαίτηση παροχής πληροφοριών θα απομακρυνθούν, θα παραποιηθούν ή θα καταστραφούν. Ειδικά για την πρόσβαση στην κατοικία φυσικού προσώπου για την κατάσχεση εγγράφων ή άλλων δεδομένων ο νόμος απαιτεί ι τη συνδρομή των αρμόδιων δικαστικών αρχών στο πλαίσιο της επιταγής του άρθρου 9 του Συντάγματος.

Επιπλέον ως προς τη δυνατότητα λήψης υπάρχοντων στοιχείων της καταγραφής τηλεφωνικών συνδιαλέξεων και τα υπάρχοντων αρχείων διακίνησης δεδομένων επιχειρήσεων παροχής επενδυτικών υπηρεσιών, πιστωτικών ιδρυμάτων και άλλων χρηματοδοτικών ιδρυμάτων που εκτελούν συναλλαγές και τεκμηριώνουν την εκτέλεση αυτών, καθώς και τα υπάρχοντων στοιχείων για τηλεφωνικές συνδιαλέξεις και τα υπάρχοντων αρχείων διακίνησης δεδομένων από φορείς παροχής τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών, επισημαίνεται ότι αποτελούν κρίσιμα, και κάποιες φορές τα μοναδικά, αποδεικτικά στοιχεία για τον εντοπισμό και την απόδειξη πράξεων κατάχρησης προνομιακών πληροφοριών και πράξεων χειραγώγησης της αγοράς. Συνεπώς, η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς θα πρέπει να έχει τη δυνατότητα να ζητά υπάρχοντα αρχεία καταγραφής τηλεφωνικών συνδιαλέξεων, ηλεκτρονικών επικοινωνιών και αρχεία διακίνησης δεδομένων τα οποία τηρούνται από επιχείρηση παροχής επενδυτικών υπηρεσιών, πιστωτικό ή χρηματοδοτικό ίδρυμα σύμφωνα με την οδηγία 2014/65/ΕΕ.

Επιπλέον, μέσω των στοιχείων για τηλεφωνικές συνδιαλέξεις και των αρχείων διακίνησης δεδομένων μπορεί να προσδιοριστεί η ταυτότητα ενός προσώπου που είναι υπεύθυνο για τη διάδοση ψευδών ή παραπλανητικών πληροφοριών ή μπορεί να διαπιστωθεί ότι κάποια πρόσωπα επικοινώνησαν μια ορισμένη στιγμή και ότι υφίσταται μια σχέση μεταξύ δύο ή περισσότερων προσώπων. Η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς θα πρέπει να έχει τη δυνατότητα να ζητά και να της παραδίδονται υπάρχοντα αρχεία τηλεφωνικών συνδιαλέξεων και υπάρχοντα στοιχεία διακίνησης δεδομένων τα οποία τηρούνται από φορέα εκμετάλλευσης τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών, στις περιπτώσεις στις οποίες υπάρχουν εύλογες υπόνοιες ότι τέτοια αρχεία, σχετιζόμενα με το αντικείμενο της επιθεώρησης ή έρευνας, αποτελούν ενδεχομένως κρίσιμα αποδεικτικά στοιχεία σε υπόθεση κατάχρησης προνομιακών πληροφοριών ή χειραγώγησης της αγοράς, κατά παράβαση του κανονισμού (ΕΕ) 596/2014. Προκειμένου να εξασφαλίζεται ο σεβασμός θεμελιωδών δικαιωμάτων η πρόσβαση στα στοιχεία τηλεφωνικών συνδιαλέξεων και τα αρχεία διακίνησης δεδομένων που τηρούνται από φορέα εκμετάλλευσης τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών γίνεται με τη διαδικασία των άρθρων 4 και 5 του ν. 2225/1994 και δεν περιλαμβάνει την πρόσβαση στο περιεχόμενο φωνητικών τηλεφωνικών επικοινωνιών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β

Άρθρο 37

Με το άρθρο 37 (άρθρα 30 και 31 Κανονισμού 596/2014/ΕΕ) καθορίζονται οι Διοικητικές κυρώσεις και τα μέτρα σε περίπτωση παράβασης των διατάξεων των άρθρων 14,15, 16 παρ.1 και 2, 17 παρ. 1,2,4,5,7 και 8, 18 παρ. 1 έως 6, 19 παρ.1,2,3,5,6,7 ,11και 12 και του άρθρου 20 παρ.1 του Κανονισμού 596/2014/ΕΕ, και των διατάξεων των κατ' εξουσιοδότησή του εκδιδόμενων κανονισμών και των κανονισμών για τον καθορισμό εκτελεστικών και ρυθμιστικών τεχνικών προτύπων, καθώς και των κατ' εξουσιοδότηση του παρόντος νόμου αποφάσεων της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς.

Σε περίπτωση παράβασης από φυσικό πρόσωπο της απαγόρευσης κατάχρησης προνομιακών πληροφοριών (όπως η κατάχρηση προνομιακής πληροφορίας περιγράφεται στο άρθρο 8 του Κανονισμού), της απαγόρευσης παράνομης ανακοίνωσης προνομιακών πληροφοριών (όπως η παράνομη ανακοίνωση προνομιακών πληροφοριών

περιγράφεται στο άρθρο 10 του Κανονισμού) και της απαγόρευσης χειραγώγησης της αγοράς (όπως η χειραγώγηση αγοράς περιγράφεται στο άρθρο 12 του Κανονισμού), σύμφωνα με τα άρθρα 14 και 15 του Κανονισμού 596/2014, προβλέπεται πρόστιμο ύψους από 10.000 μέχρι 5.000.000 ευρώ ή πρόστιμο έως και το τριπλάσιο του ποσού των κερδών που αποκτήθηκαν ή των ζημιών που αποφεύχθηκαν λόγω της παράβασης, εάν το ποσό αυτό μπορεί να προσδιοριστεί. για δε την παράβαση των διατάξεων των άρθρων 14 και 15 του Κανονισμού 596/2014/ΕΕ από νομικό πρόσωπο, προβλέπεται πρόστιμο ύψους από 10.000 μέχρι 15.000.000 ευρώ ή μέχρι του ποσού που αντιστοιχεί στο 15% του συνολικού ετήσιου κύκλου εργασιών του νομικού προσώπου σύμφωνα με τους τελευταίες διαθέσιμες οικονομικές καταστάσεις που έχουν εγκριθεί από το διοικητικό συμβούλιο ή έως και το τριπλάσιο του ποσού των κερδών που αποκτήθηκαν ή των ζημιών που αποφεύχθηκαν λόγω της παράβασης, εάν το ποσό αυτό μπορεί να προσδιοριστεί. Όταν το νομικό πρόσωπο είναι μητρική επιχείρηση ή θυγατρική επιχείρηση, η οποία οφείλει να καταρτίζει ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4308/2014, ή της οδηγίας 2013/34/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, ο σχετικός συνολικός ετήσιος κύκλος εργασιών είναι ίσος με το συνολικό ετήσιο κύκλο εργασιών, ή το αντίστοιχο είδος εισοδημάτων σύμφωνα με τις σχετικές λογιστικές οδηγίες (οδηγία 86/635/EOK του Συμβουλίου για τις τράπεζες και οδηγία 91/674/EOK του Συμβουλίου για τις ασφαλιστικές επιχειρήσεις) σύμφωνα με τις τελευταίες διαθέσιμες ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις που έχουν εγκριθεί από το διοικητικό συμβούλιο της τελικής μητρικής επιχείρησης.

Αντίστοιχα, σε περίπτωση παράβασης από φυσικό πρόσωπο των διατάξεων των άρθρων 16 παρ.1 και 2, 17 παρ. 1,2,4,5,7 και 8 του Κανονισμού 596/2014/ΕΕ έγγραφη επίπληξη ή πρόστιμο ύψους από 3.000 μέχρι 1.000.000 ευρώ ή πρόστιμο έως και το τριπλάσιο του ποσού των κερδών που αποκτήθηκαν ή των ζημιών που αποφεύχθηκαν λόγω της παράβασης, εάν το ποσό αυτό μπορεί να προσδιοριστεί.. Σε περίπτωση παράβασης των ανωτέρω διατάξεων του Κανονισμού 596/2014/ΕΕ από νομικό πρόσωπο, έγγραφη επίπληξη ή πρόστιμο ύψους από 3.000 μέχρι 2.500.000 ευρώ ή μέχρι του ποσού που αντιστοιχεί στο 2% του συνολικού ετήσιου κύκλου εργασιών του νομικού προσώπου σύμφωνα με τους τελευταίες διαθέσιμες οικονομικές καταστάσεις που έχουν εγκριθεί από το διοικητικό συμβούλιο, ή έως και το τριπλάσιο του ποσού των κερδών που αποκτήθηκαν ή των ζημιών που αποφεύχθηκαν λόγω της παράβασης, εάν το ποσό αυτό

μπορεί να προσδιοριστεί. Όταν το νομικό πρόσωπο είναι μητρική επιχείρηση ή θυγατρική επιχείρηση, η οποία οφείλει να καταρτίζει ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4308/2014 ή της οδηγίας 2013/34/EΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, ο σχετικός συνολικός ετήσιος κύκλος εργασιών λογίζεται κατά πλάσμα δικαίου ως ίσος με το συνολικό ετήσιο κύκλο εργασιών, ή το αντίστοιχο είδος εισοδημάτων σύμφωνα με τις σχετικές λογιστικές οδηγίες (οδηγία 86/635/EOK του Συμβουλίου για τις τράπεζες και οδηγία 91/674/EOK του Συμβουλίου για τις ασφαλιστικές επιχειρήσεις) σύμφωνα με τις τελευταίες διαθέσιμες ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις που έχουν εγκριθεί από το διοικητικό συμβούλιο της τελικής μητρικής επιχείρησης, ενώ σε περίπτωση παράβασης από φυσικό πρόσωπο των διατάξεων των άρθρων 18 παρ. 1 έως 6, 19 παρ. 1,2,3,5,6,7, 11 και 12, και του άρθρου 20 παρ.1 του Κανονισμού 596/2014/EΕ έγγραφη επίπληξη ή πρόστιμο ύψους από 3.000 μέχρι 500.000 ευρώ ή πρόστιμο έως και το τριπλάσιο του ποσού των κερδών που αποκτήθηκαν ή των ζημιών που αποφεύχθηκαν λόγω της παράβασης, εάν το ποσό αυτό μπορεί να προσδιοριστεί. Σε περίπτωση παράβασης των ανωτέρω διατάξεων από νομικό πρόσωπο, έγγραφη επίπληξη ή πρόστιμο ύψους από 3.000 μέχρι 1.000.000 ευρώ ή πρόστιμο έως και το τριπλάσιο του ποσού των κερδών που αποκτήθηκαν ή των ζημιών που αποφεύχθηκαν λόγω της παράβασης, εάν το ποσό αυτό μπορεί να προσδιοριστεί.

Προβλέπονται επίσης διοικητικά μέτρα σε περίπτωση παράβασης των διατάξεων που αναφέρονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 37, μεταξύ των οποίων (α) εντολή προς το υπεύθυνο για την παράβαση πρόσωπο για διακοπή της παράνομης συμπεριφοράς και παράλειψής της στο μέλλον, (β) δημόσια προειδοποίηση που καταχωρίζεται στον διαδικτυακό της τόπο, η οποία προσδιορίζει τη φύση της παράβασης και το όνομα του υπεύθυνου γι' αυτήν προσώπου, (γ) αποστέρηση από το υπεύθυνο πρόσωπο των αποκτηθέντων κερδών ή αποφευχθεισών ζημιών λόγω της παράβασης, στον βαθμό που αυτά δύνανται να προσδιοριστούν' τα ως άνω ποσά βεβαιώνονται και εισπράττονται υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου σύμφωνα με τον Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων όπως κάθε φορά ισχύει, (δ) ανάκληση ή αναστολή, εν όλω ή εν μέρει, της άδειας λειτουργίας επιχείρησης παροχής επενδυτικών υπηρεσιών και ανώνυμης εταιρίας επενδυτικής διαμεσολάβησης (ΑΕΕΔ), (ε) προσωρινή απαγόρευση σε πρόσωπο το οποίο ασκεί διευθυντικά καθήκοντα εντός επιχείρησης παροχής επενδυτικών υπηρεσιών ή ανώνυμης εταιρίας επενδυτικής διαμεσολάβησης (ΑΕΕΔ) ή σε κάθε άλλο φυσικό πρόσωπο το οποίο φέρει ευθύνη για την παράβαση, άσκησης διευθυντικών καθηκόντων

σε επιχείρηση παροχής επενδυτικών υπηρεσιών ή σε ανώνυμη εταιρία επενδυτικής διαμεσολάβησης (ΑΕΕΔ), (στ) σε περίπτωση επανειλημμένης παράβασης των άρθρων 14 ή 15 του Κανονισμού 596/2014/ΕΕ, μόνιμη απαγόρευση σε πρόσωπο που ασκεί διευθυντικά καθήκοντα εντός επιχείρησης παροχής επενδυτικών υπηρεσιών ή ανώνυμης εταιρίας επενδυτικής διαμεσολάβησης (ΑΕΕΔ) ή σε κάθε άλλο φυσικό πρόσωπο το οποίο φέρει ευθύνη για την παράβαση, να ασκεί διευθυντικές λειτουργίες εντός επιχείρησης παροχής επενδυτικών υπηρεσιών ή ανώνυμης εταιρίας επενδυτικής διαμεσολάβησης (ΑΕΕΔ) και (ζ) προσωρινή απαγόρευση διενέργειας συναλλαγών για ίδιο λογαριασμό σε πρόσωπο που ασκεί διευθυντικά καθήκοντα εντός επιχείρησης παροχής επενδυτικών υπηρεσιών ή σε κάθε άλλο φυσικό πρόσωπο το οποίο φέρει ευθύνη για την παράβαση,

Για την επιμέτρηση λαμβάνονται, κατά περίπτωση, ενδεικτικά υπόψη τα κατωτέρω από το Διοικητικό Συμβούλιο της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς :

- α) η σοβαρότητα και διάρκεια της παράβασης,
- β) η επίπτωση της παράβασης στην εύρυθμη λειτουργία της αγοράς και στη διάχυση ορθής και έγκυρης πληροφόρησης στο επενδυτικό κοινό,
- γ) η αξία των παράνομων συναλλαγών,
- δ) ο βαθμός ευθύνης του υπεύθυνου για την παράβαση προσώπου·
- ε) η χρηματοοικονομική ευρωστία του υπεύθυνου για την παράβαση προσώπου, όπως προκύπτει για παράδειγμα από το συνολικό κύκλο εργασιών προκειμένου περί νομικού προσώπου ή από το ετήσιο δηλωθέν εισόδημα προκειμένου περί φυσικού προσώπου·
- στ) η σημαντικότητα των κερδών που αποκτήθηκαν ή των ζημιών που αποφεύχθηκαν από το υπεύθυνο για την παράβαση πρόσωπο, στον βαθμό που μπορούν να προσδιοριστούν·
- ζ) ο βαθμός συνεργασίας του υπεύθυνου για την παράβαση προσώπου με την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς κατά το στάδιο διερεύνησης-ελεγχου από την τελευταία με την επιφύλαξη της ανάγκης αποστέρησης των αποκτηθέντων κερδών ή αποφευχθεισών ζημιών από το εν λόγω πρόσωπο·
- η) οι ανάγκες της ειδικής και γενικής πρόληψης,
- θ) τυχόν προηγούμενες παραβάσεις των διατάξεων του Κανονισμού 596/2014 και άλλων διατάξεων της νομοθεσίας της κεφαλαιαγοράς
- ι) τα μέτρα που έχουν ληφθεί από το υπεύθυνο για την παράβαση πρόσωπο προκειμένου να αποτραπεί τυχόν επανάληψη της παράβασης.

Παράλληλα προβλέπονται κυρώσει σε όποιον αρνείται η παρακωλύει τον έλεγχο την Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς.

Υπάρχει ειδική πρόβλεψη στην παράγραφο 5 για την παροχή δικαιώματος προηγουμένης ακρόασης στον διοικούμενο. Προβλέπεται επίσης, σε αντιστοιχία με το καταργούμενο άρθρο 23 παρ. 6 του ν.3340/2005, ότι η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς κοινοποιεί στην Τράπεζα της Ελλάδος κάθε πρόστιμο που επιβάλλει βάσει των διατάξεων του παρόντος άρθρου σε πιστωτικό ίδρυμα ή και σε απασχολούμενα σε πιστωτικό ίδρυμα πρόσωπα.

Σε αντικατάσταση της ανάλογης καταργούμενης διάταξης 24 παρ. 2 του ν.3340/2005 και λαμβάνοντας υπόψη τη διατύπωση του άρθρου 23 παρ. 1β και 30 παρ.2 υποπαράγραφος 2 του Κανονισμού προβλέπεται στην παρ. 6^η του άρθρου 13 ότι σε περίπτωση παράβασης των διατάξεων των άρθρων 14,15, 16 παρ.1 και 2, 17 παρ. 1,2,4,5,7 και 8, 18 παρ. 1 έως 6, 19 παρ.1,2,3,5,6,7 ,11και 12 και του άρθρου 20 παρ.1 του Κανονισμού 596/2014/ΕΕ, και των σχετικών διατάξεων των κατ'εξουσιοδότησή του εκδιδόμενων κανονισμών και των κανονισμών για τον καθορισμό εκτελεστικών και ρυθμιστικών τεχνικών προτύπων από πιστωτικά ιδρύματα που εποπτεύονται από την Τράπεζα της Ελλάδος ή από απασχολούμενα σε αυτά πρόσωπα, η Τράπεζα της Ελλάδος, κατόπιν εισηγήσεως της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς ή και αυτοτελώς, έχει την εξουσία, ανεξάρτητα από τις κυρώσεις που επιβάλλει η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς:

- (α) ανάκλησης ή αναστολής, εν όλω ή εν μέρει, της άδειας λειτουργίας πιστωτικού ιδρύματος
- β) σε περίπτωση επανειλημμένης παράβασης των άρθρων 14 ή 15 του Κανονισμού 596/2014/ΕΕ, μόνιμης απαγόρευσης σε πρόσωπο που ασκεί διευθυντικά καθήκοντα εντός πιστωτικού ιδρύματος ή σε κάθε άλλο φυσικό πρόσωπο το οποίο φέρει ευθύνη για την παράβαση, να ασκεί διευθυντικές λειτουργίες εντός πιστωτικού ιδρύματος.
- (γ) προσωρινής απαγόρευσης έως έξι (6) μηνών σε πρόσωπο το οποίο ασκεί διευθυντικά καθήκοντα εντός πιστωτικού ιδρύματος ή σε κάθε άλλο φυσικό πρόσωπο το οποίο φέρει ευθύνη για την παράβαση, να ασκεί διευθυντικές λειτουργίες εντός του πιστωτικού ιδρύματος,

(δ) προσωρινής απαγόρευσης έως έξι (6) μηνών σε πρόσωπο το οποίο ασκεί διευθυντικά καθήκοντα εντός πιστωτικού ιδρύματος ή σε κάθε άλλο φυσικό πρόσωπο το οποίο φέρει ευθύνη για την παράβαση, να διενεργεί συναλλαγές για ίδιο λογαριασμό.

Επίσης σε αντιστοιχία με το καταργούμενο άρθρο 31^Α παρ 3 του ν.3340/2005 σύμφωνα με την παρ 6β, η Τράπεζα της Ελλάδος παρέχει ετησίως στην ΕΑΚΑΑ συγκεντρωτικές πληροφορίες για τα διοικητικά μέτρα που επιβλήθηκαν δυνάμει της προηγούμενης παραγράφου. Στην περίπτωση δημοσιοποίησης επιβολής διοικητικών μέτρων της προηγούμενης παραγράφου, η Τράπεζα της Ελλάδος τα γνωστοποιεί στην ΕΑΚΑΑ.

Το άρθρο 8 της Οδηγίας 2014/57/ΕΕ περί ποινικών κυρώσεων για την κατάχρηση αγοράς προβλέπει την «Ευθύνη Νομικών Προσώπων». Στην ελληνική έννομη τάξη δεν νοείται ποινική ευθύνη νομικού προσώπου, λόγω της έλλειψης του στοιχείου του καταλογισμού. Το εν λόγω άρθρο της Οδηγίας ενσωματώνεται στην ελληνική έννομη τάξη με τη παράγραφο 7 του άρθρου 37 σύμφωνα με την οποία: (Α) Αξιόποινες πράξεις κατάχρησης αγοράς κατά την έννοια των άρθρων 28 έως 31 του παρόντος νόμου που διενεργούνται από: α) εντολοδόχο εκπροσώπησης νομικού προσώπου ή β) πληρεξούσιο λήψης αποφάσεων εξ ονόματος νομικού προσώπου ή γ) πληρεξούσιο άσκησης ελέγχου εντός νομικού προσώπου, ένεκα της άσκησης της εργασίας ή του επαγγέλματος ή των καθηκόντων τους στο νομικό πρόσωπο ή επ' ευκαιρία αυτών, ενεργώντας ατομικά ή ως μέλος οργάνου του νομικού προσώπου και κατέχοντας ιθύνουσα θέση εντός αυτού, υπό την ως άνω σχετική ιδιότητα, θεωρούνται ότι έχουν διενεργηθεί επ' αφελεία του νομικού προσώπου, εκτός εάν το νομικό πρόσωπο, δια των αρμοδίων οργάνων του, ανυπαίτια αγνοούσε την τέλεση της πράξεως προς όφελός του. (Β) Στην περίπτωση δε τέλεσης αξιόποινων πράξεων κατάχρησης αγοράς από πρόσωπο του εδαφίου Α οι σχετικές διοικητικές κυρώσεις της παραγράφου 1 επιβάλλονται και επί του νομικού προσώπου. Τέλος στην παράγραφο 8 ποβλέπεται ότι οι αποφάσεις επιβολής διοικητικών κυρώσεων και μέτρων, που εκδίδονται με βάση το άρθρο 37, υπόκεινται σε προσφυγή ουσίας ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, το οποίο δικάζει σε πρώτο και τελευταίο βαθμό, μέσα σε προθεσμία εξήντα ημερών από την κοινοποίησή τους σύμφωνα με την διάταξη του άρθρου 25 του Ν.3371/2005 ενώ η προθεσμία για την άσκηση προσφυγής και η άσκησή της δεν αναστέλλει την εκτέλεση της προσβαλλόμενης απόφασης.

Με το άρθρο 38 (Άρθρο 34 Κανονισμού 596/2014/ΕΕ) προβλέπεται η δημοσιοποίηση των αποφάσεων της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς με τις οποίες επιβάλλεται διοικητική κύρωση ή μέτρο για παραβάσεις των διατάξεων του Κανονισμού 596/2014/ΕΕ και των κατ' εξουσιοδότησή του εκδιδομένων κανονισμών και των κανονισμών για τον καθορισμό εκτελεστικών και ρυθμιστικών τεχνικών προτύπων αμέσως μετά την ενημέρωση του προσώπου στο οποίο επιβάλλεται η κύρωση ή το μέτρο, σχετικά με την εν λόγω απόφαση. Η δημοσίευση περιλαμβάνει τουλάχιστον πληροφορίες σχετικά με το είδος και τη φύση της παράβασης και την ταυτότητα του προσώπου στο οποίο επιβάλλεται η κύρωση ή το μέτρο. Η ανωτέρω υποχρέωση δημοσίευσης δεν ισχύει για αποφάσεις επιβολής μέτρων διερευνητικού χαρακτήρα. Σε περίπτωση που η δημοσίευση της ταυτότητας των νομικών προσώπων ή των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα φυσικών προσώπων στα οποία αφορά η απόφαση, κρίνεται από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς ότι είναι δυσανάλογη, κατόπιν κατά περίπτωση αξιολόγησης που διενεργείται σχετικά με την αναλογικότητα της δημοσίευσης αυτών των δεδομένων, ή αν η δημοσίευση θέτει σε κίνδυνο τη σταθερότητα των χρηματοπιστωτικών αγορών ή μια διεξαγόμενη έρευνα, η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς :

- α) αναβάλει τη δημοσίευση της απόφασης μέχρι να πάύσουν να υφίστανται οι λόγοι για την εν λόγω αναβολή· ή
- β) δημοσιεύει την απόφαση ανωνυμοποιημένη κατά τρόπο σύμφωνο με την εθνική νομοθεσία, εφόσον αυτή η ανωνυμοποιημένη δημοσίευση εξασφαλίζει αποτελεσματική προστασία των σχετικών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα· ή
- γ) δεν δημοσιεύει την απόφαση, αν θεωρεί ότι η δημοσίευση σύμφωνα με τις ανωτέρω περιπτώσεις (α) και (β) δεν διασφαλίζει:

 - ι) ότι δεν θα τεθεί σε κίνδυνο η σταθερότητα των χρηματοπιστωτικών αγορών· ή
 - ιι) την αναλογικότητα της δημοσίευσης των εν λόγω αποφάσεων στην περίπτωση μέτρων που θεωρούνται ήσσονος σημασίας.

Σε περίπτωση που η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς αποφασίσει να δημοσιεύσει μία απόφαση ανωνυμοποιημένη κατά τα διαλαμβανόμενα στο στοιχείο (β) του τρίτου εδαφίου, μπορεί να αναβάλει τη δημοσίευση των οικείων δεδομένων επί εύλογο χρονικό διάστημα, όταν προβλέπεται ότι στο διάστημα αυτό θα εκλείψουν οι λόγοι για την ανωνυμοποιημένη δημοσίευση.

Σε περίπτωση άσκησης ενώπιον των δικαστικών, διοικητικών ή άλλων αρχών προσφυγής κατά της απόφασης επιβολής διοικητικής κύρωσης ή μέτρου της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, η τελευταία δημοσιεύει άμεσα στο διαδικτυακό της τόπο τις πληροφορίες αυτές και κάθε μεταγενέστερη πληροφορία σχετική με την έκβαση της προσφυγής.. Η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς δημοσιεύει επίσης κάθε απόφαση που ακυρώνει προηγούμενη απόφαση επιβολής κυρώσεων ή μέτρων. Τέλος, η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς διατηρεί κάθε δημοσίευση προσβάσιμη στον διαδικτυακό της τόπο για διάστημα τουλάχιστον πέντε ετών μετά τη δημοσίευσή της. Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που περιέχονται στην εν λόγω δημοσίευση διατηρούνται στον διαδικτυακό τόπο της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς για χρονικό διάστημα σύμφωνο με τις διατάξεις της ισχύουσας εθνικής νομοθεσίας περί προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

Άρθρο 39

Με το άρθρο 39 (Άρθρο 32 Κανονισμού 596/2014/ΕΕ) προβλέπεται ότι με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς καθορίζονται, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην εκτελεστική Οδηγία (ΕΕ) 2015/2392 της Επιτροπής, κατάλληλες διαδικασίες και μηχανισμοί που επιτρέπουν την υποβολή σε αυτήν αναφορών παραβάσεων (*whistleblowing*) ή ενδεχόμενων παραβάσεων του Κανονισμού (ΕΕ) 596/2014 και περιλαμβάνουν τουλάχιστον:

- α) ειδικές διαδικασίες για τη λήψη αναφορών παραβάσεων και την παρακολούθησή τους, συμπεριλαμβανομένης της καθιέρωσης ασφαλών διαύλων επικοινωνίας για τις εν λόγω αναφορές·
- β) κατάλληλη προστασία για πρόσωπα που εργάζονται δυνάμει σύμβασης εργασίας ή παροχής υπηρεσιών και τα οποία αναφέρουν παραβάσεις ή κατηγορούνται για παραβάσεις, τουλάχιστον έναντι αντιποίνων, διακρίσεων ή άλλων μορφών άδικης μεταχείρισης, στο πλαίσιο της εργασίας τους και
- γ) προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα τόσο του προσώπου που αναφέρει την παράβαση όσο και του φυσικού προσώπου το οποίο φέρεται ότι διέπραξε αυτήν, συμπεριλαμβανομένης της προστασίας σε σχέση με τη διατήρηση του εμπιστευτικού χαρακτήρα της ταυτότητας των εν λόγω προσώπων, σε όλα τα στάδια της διαδικασίας, με την επιφύλαξη των απαιτήσεων δημοσιοποίησης των πληροφοριών δυνάμει της κείμενης νομοθεσίας στο πλαίσιο ερευνών ή μετέπειτα δικαστικών διαδικασιών.

Παράλληλα προβλέπεται ότι οι φορείς που συμμετέχουν σε δραστηριότητες οι οποίες υπάγονται στο ρυθμιστικό πλαίσιο που διέπει την παροχή χρηματοοικονομικών υπηρεσιών, θεσπίζουν κατάλληλες εσωτερικές διαδικασίες, ώστε να μπορούν οι εργαζόμενοι σε αυτές να αναφέρουν παραβάσεις του Κανονισμού (ΕΕ) 596/2014, μέσω ειδικού, ανεξάρτητου, αυτόνομου και ασφαλούς διαύλου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ

Με το άρθρο 40 παρέχονται οι κατάλληλες εξουσιοδοτήσεις στο Διοικητικό Συμβούλιο της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς προκειμένου να καταργήσει, να τροποποιήσει ή να αντικαταστήσει προηγούμενες αποφάσεις του που έχουν εκδοθεί κατ' εξουσιοδότηση των διατάξεων που καταργούνται με την παράγραφο 1 του άρθρου 41 του παρόντος νόμου, στο μέτρο που αντίκεινται στον Κανονισμό (ΕΕ) 596/2014 και τους κατ' εξουσιοδότησή του εκδιδόμενους εκτελεστικούς ή άλλους κανονισμούς ή των οποίων το περιεχόμενο ρυθμίζεται από αυτούς.

Με το άρθρο 41 εισάγονται μεταβατικές και τελικές διατάξεις προκειμένου να αντιμετωπιστούν ζητήματα διαχρονικού δικαίου.

Ειδικότερα ορίζεται ότι:

1. Με την επιφύλαξη της παρ. 2, οι διατάξεις των άρθρων 1-19, 20-28 και 31Α του ν.3340/2005 (Α' 112) εξακολουθούν να εφαρμόζονται σε παραβάσεις οι οποίες έλαβαν χώρα μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου.

2. Οι αρμοδιότητες της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς σύμφωνα με το άρθρο 36 εφαρμόζονται και σε υποθέσεις της παρ. 1 στις οποίες δεν έχει ξεκινήσει ακόμη ο έλεγχος.

Εκκρεμείς υποθέσεις συνεχίζονται υπό την ισχύ του ν.3340/2005 μέχρις αμετακλήτου περαιώσεώς τους.

3. Με την επιφύλαξη των παρ. 1 και 2, όπου στην κείμενη νομοθεσία γίνεται αναφορά στις καταργούμενες διατάξεις του ν. 3340/2005, νοούνται οι αντίστοιχες προς το περιεχόμενό τους διατάξεις του Κανονισμού (ΕΕ) 596/2014 και του παρόντος νόμου.

4. Όπου στις διατάξεις του παρόντος γίνεται αναφορά σε ΜΟΔ, αγορές ανάπτυξης ΜΜΕ, δικαιώματα εκπομπής ή εκπλειστηριαζόμενα προϊόντα που βασίζονται σε αυτά, οι εν λόγω διατάξεις δεν εφαρμόζονται σε ΜΟΔ, αγορές ανάπτυξης ΜΜΕ, δικαιώματα εκπομπής ή εκπλειστηριαζόμενα προϊόντα που βασίζονται σε αυτά, έως τις 3 Ιανουαρίου 2018.

Με το άρθρο 42 καταργούνται οι παλαιές διατάξεις του Ν.3340/2005 για τις οποίες εισάγεται νέα ρύθμιση. Είναι αυτονόητο ότι η κατάργηση των υφισταμένων στο πλαίσιο του Ν.3340/2005 ποινικών διατάξεων δεν συνεπάγεται και το ανέγκλητο των πράξεων αυτών δεδομένου ότι ο παρών νόμος προβλέπει και τυποποιεί και πάλι τις αξιόποινες αυτές συμπεριφορές.

ΤΜΗΜΑ ΤΡΙΤΟ

ΛΟΙΠΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Στο τρίτο μέρος περιέχονται ρυθμίσεις που είτε αποτελούν μεταφορά υφιστάμενων ρυθμίσεων του ν. 3340/2005 οι οποίες καταργούνται και επαναφέρονται στο παρόν ώστε να επιτυγχάνεται η συνοχή των ρυθμίσεων και να διευκολύνεται ο εντοπισμός και η εφαρμογή των κανόνων δικαίου, είτε συνιστούν ρυθμίσεις στο πλαίσιο παρεχόμενης από τον Κανονισμό διακριτικής ευχέρειας, είτε αποτελούν ενσωμάτωση διατάξεων της οδηγίας 2014/57/ΕΕ. Ειδικότερα κατ'άρθρο:

Άρθρο 43: Οι διατάξεις του καταργούμενου άρθρου 18 του ν.3340/2005, επαναδιατυπώνονται στο παρόν νομοθέτημα στο άρθρο 43 για λόγους συνοχής συναφών ρυθμίσεων ώστε να διευκολύνεται ο εντοπισμός τους και προβλέπεται ότι τα πρόσωπα που κατ' επάγγελμα διαμεσολαβούν στην κατάρτιση συναλλαγών ή εκτελούν συναλλαγές, σύμφωνα με το αρ. 2 παρ. 1 στοιχείο 28 του Κανονισμού (ΕΕ) 596/2014 υποχρεούνται να καταγράφουν και να αρχειοθετούν όλες τις εντολές που δίνουν πελάτες τους για κατάρτιση συναλλαγών επί χρηματοπιστωτικών μέσων, και ιδίως να ηχογραφούν τις εντολές που δίδονται τηλεφωνικώς, καθώς και να αποθηκεύουν τις εντολές που δίδονται μέσω τηλεομοιοτυπίας ή ηλεκτρονικού μέσου, όπως το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο ή το διαδίκτυο. Η καταγραφή και αρχειοθέτηση των πιο πάνω εντολών πρέπει να γίνεται με τρόπο που να διασφαλίζει την αξιοπιστία, την ακρίβεια και την πληρότητά των καταγεγραμμένων στοιχείων, τη δυνατότητα ευχερούς αναπαραγωγής των καταγεγραμμένων στοιχείων εγγράφως ή σε ηλεκτρονικό ή μαγνητικό μέσο, καθώς, επίσης, να επιτρέπει την ευχερή πρόσβαση και έρευνα των καταγεγραμμένων στοιχείων και την ασφαλή αποθήκευσή τους. Τα πρόσωπα που κατ' επάγγελμα διαμεσολαβούν στην κατάρτιση συναλλαγών ή εκτελούν συναλλαγές, σύμφωνα με το αρ. 2 παρ. 1 στοιχείο 28 του Κανονισμού (ΕΕ) 596/2014 υποχρεούνται να τηρούν για πέντε (5) τουλάχιστον έτη, τουλάχιστον σε ηχητική μορφή, τις τηλεφωνικές συνομιλίες που καταγράφουν σύμφωνα με την παράγραφο 1, προσδιορίζοντας επακριβώς την ταυτότητα του εντολέα.

Η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς μπορεί με απόφασή της να διατάξει τη διατήρηση των στοιχείων του προηγούμενου εδαφίου για πρόσθετη περίοδο που δεν μπορεί να υπερβαίνει τα δύο (2) έτη, εφόσον διενεργείται έρευνα για κατάχρηση της αγοράς.

Τα πρόσωπα που κατ' επάγγελμα διαμεσολαβούν στην κατάρτιση συναλλαγών ή εκτελούν συναλλαγές, σύμφωνα με το αρ. 2 παρ. 1 στοιχείο 28 του Κανονισμού (ΕΕ) 596/2014 υποχρεούνται να θέτουν στη διάθεση της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς τις καταγεγραμμένες συνομιλίες, καθώς και να απομαγνητοφωνούν και να θέτουν στη διάθεσή της εγγράφως και σε ηχητική μορφή και στην έκταση που εκείνη θα προσδιορίζει σε κάθε περίπτωση, τις τηλεφωνικές συνομιλίες που καταγράφουν σύμφωνα με το παρόν άρθρο.

Τα πρόσωπα που ηχογραφούν εντολές για την κατάρτιση συναλλαγών σε χρηματοπιστωτικά μέσα οι οποίες δίνονται τηλεφωνικώς οφείλουν να ενημερώνουν τους καλούντες, κατά την έναρξη της τηλεφωνικής συνομιλίας, ότι η τηλεφωνική συνομιλία καταγράφεται για λόγους προστασίας των συναλλαγών. Επίσης οφείλουν, σε κάθε περίπτωση, να περιλαμβάνουν στη σύμβαση που συνάπτουν με τους πελάτες τους σαφή όρο ότι όλες οι εντολές που διαβιβάζονται τηλεφωνικά καταγράφονται και αρχειοθετούνται για λόγους προστασίας των συναλλαγών, καθώς και ότι τίθενται, εφόσον τούτο ζητηθεί, στη διάθεση της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς.

Οι εν λόγω υποχρεώσεις εξακολουθούν να ισχύουν και σε κάθε περίπτωση που τα πρόσωπα τα οποία κατ' επάγγελμα διαμεσολαβούν στην κατάρτιση συναλλαγών ή εκτελούν συναλλαγές είτε έχουν αναστείλει προσωρινά τη λειτουργία τους είτε έχουν παύσει τη λειτουργία τους καθ' οιονδήποτε τρόπο.

Τέλος, σε όποιον παραβαίνει τις υποχρεώσεις του παρόντος άρθρου η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς επιβάλλει έγγραφη επίπληξη ή πρόστιμο ύψους από 3.000 μέχρι 500.000 ευρώ.

Σε αντιστοιχία με το άρθρο 23 παρ. 7 του νόμου 3340/2005 στην παράγραφο 7 του άρθρου 43 προβλέπεται ότι προκειμένου περί παραβάσεως των διατάξεων του παρόντος άρθρου από πιστωτικά ιδρύματα που εποπτεύει η Τράπεζα της Ελλάδος ή από πρόσωπα που απασχολούνται σε αυτά, αρμόδια για την επιβολή κυρώσεων κατά την παράγραφο 6 είναι η Τράπεζα της Ελλάδος, η οποία ενεργεί κατόπιν εισηγήσεως της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς ή και αυτοτελώς.

Με το άρθρο 44 μεταφέρεται εδώ το καταργούμενο άρθρο 26 παρ. 1 εδ. β και παρ. 2 του ν. 3340/2005, σύμφωνα με το οποίο η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς συνεργάζεται, με την Τράπεζα της Ελλάδος για την άσκηση των αρμοδιοτήτων της, σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 596/2014 και τον παρόντα νόμο, ως προς θέματα που αφορούν τα πιστωτικά ιδρύματα που λειτουργούν στην Ελλάδα, νοούμενου ότι οι διατάξεις του παρόντος νόμου δεν θίγουν τις εποπτικές αρμοδιότητες της Τράπεζας της Ελλάδος επί των πιστωτικών ιδρυμάτων.

Επίσης, με την επιφύλαξη των υποχρεώσεων εκ της ποινικής νομοθεσίας, όταν η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς λαμβάνει πληροφορίες σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο τις χρησιμοποιεί αποκλειστικά για την άσκηση των καθηκόντων της στο πλαίσιο του πεδίου εφαρμογής του νόμου αυτού, καθώς και στο πλαίσιο διοικητικών ή δικαστικών διαδικασιών που σχετίζονται ειδικά με την άσκηση αυτών των καθηκόντων. Η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς μπορεί να τις χρησιμοποιεί για άλλους σκοπούς ή να τις διαβιβάσει στις αρμόδιες αρχές άλλων κρατών ύστερα από ρητή συναίνεση της Τράπεζας της Ελλάδος.

Σε αντιστοιχία με την καταργούμενη υποχρέωση του άρθρου 13 παρ. 2 του νόμου 3340/2005 και την κυρωτική του άρθρου 23 του ίδιου νόμου, το άρθρο 45 παρ.1 προβλέπει ότι ο εκδότης οφείλει να υποβάλει στην Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς τον προβλεπόμενο στην παράγραφο 5 του άρθρου 19 του Κανονισμού (ΕΕ) 596/2014 κατάλογο των προσώπων που ασκούν διευθυντικά καθήκοντα και των προσώπων που έχουν στενούς δεσμούς με αυτά. Ο εκδότης ενημερώνει τον κατάλογο σε κάθε περίπτωση μεταβολής των στοιχείων που περιλαμβάνει και τον υποβάλλει στην Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς.

Με την παράγραφο 2 Παρέχεται επίσης εξουσιοδότηση ώστε με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς να μπορούν να προβλέπονται τα στοιχεία και οι όροι ενημέρωσης του καταλόγου της προηγούμενης παραγράφου και ο τρόπος υποβολής του, ενώ προβλέπεται με την παράγραφο 3 επιβολή έγγραφης επίπληξης ή πρόστιμου ύψους από 3.000 μέχρι 500.000 ευρώ σε περίπτωση παράβασης της παραγράφου 1..

Σύμφωνα με το άρθρο 46 ο εκδότης ή ένας συμμετέχων σε αγορά δικαιωμάτων εκπομπής ο οποίος έχει αναβάλλει τη δημοσιοποίηση προνομιακής πληροφορίας δυνάμει της παραγράφου 4 του άρθρου 17 του Κανονισμού (ΕΕ) 596/2014 παρέχει στην Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς τις έγγραφες εξηγήσεις και το σχετικό αρχείο σχετικά με το πώς πληρούνται οι προϋποθέσεις της παραγράφου 4 του άρθρου 17 του Κανονισμού (ΕΕ) 596/2014, μετά τη δημοσιοποίηση της εν λόγω πληροφορίας, κατόπιν σχετικού αιτήματος της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς. Όπως προκύπτει ευθέως από την παράγραφο 4 του άρθρου 17 του Κανονισμού, ο εκδότης ή ο συμμετέχων στην αγορά δικαιωμάτων εκπομπής ούτως ή άλλως υποχρεούται να ενημερώνει σε κάθε περίπτωση την ΕΚ σχετικά με το γεγονός της αναβολής.

Κατ' εφαρμογή του άρθρου 11 της οδηγίας 2014/57/ΕΕ, το άρθρο 47 προβλέπει ότι οι αρμόδιοι φορείς για την κατάρτιση και επιμόρφωση των δικαστικών λειτουργών, δικαστικών υπαλλήλων και αστυνομικών οργάνων που συμμετέχουν σε ποινικές ή άλλες διαδικασίες και έρευνες, μεριμνούν ώστε τα ανωτέρω πρόσωπα να λαμβάνουν την κατάλληλη εκπαίδευση και επιμόρφωση που θα τα βοηθά να εντοπίζουν και να ερευνούν τις δραστηριότητες που συνδέονται με τις παράνομες συμπεριφορές του παρόντος νόμου.

ΤΜΗΜΑ ΤΡΙΤΟ

ΛΟΙΠΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Στο τρίτο μέρος περιέχονται ρυθμίσεις που είτε αποτελούν μεταφορά υφιστάμενων ρυθμίσεων του ν. 3340/2005 οι οποίες καταργούνται και επαναφέρονται στο παρόν ώστε να επιτυγχάνεται η συνοχή των ρυθμίσεων και να διευκολύνεται ο εντοπισμός και η εφαρμογή των κανόνων δικαίου, είτε συνιστούν ρυθμίσεις στο πλαίσιο παρεχόμενης από τον Κανονισμό διακριτικής ευχέρειας, είτε αποτελούν ενσωμάτωση διατάξεων της οδηγίας 2014/57/ΕΕ. Ειδικότερα κατ' άρθρο:

Άρθρο 43: Οι διατάξεις του καταργούμενου άρθρου 18 του ν.3340/2005, επαναδιατυπώνονται στο παρόν νομοθέτημα στο άρθρο 43 για λόγους συνοχής συναφών ρυθμίσεων ώστε να διευκολύνεται ο εντοπισμός τους και προβλέπεται ότι τα πρόσωπα που κατ' επάγγελμα διαμεσολαβούν στην κατάρτιση συναλλαγών ή εκτελούν συναλλαγές, σύμφωνα με το αρ. 2 παρ. 1 στοιχείο 28 του Κανονισμού (ΕΕ) 596/2014 υποχρεούνται να καταγράφουν και να αρχειοθετούν όλες τις εντολές που δίνουν πελάτες τους για κατάρτιση συναλλαγών επί χρηματοπιστωτικών μέσων, και ιδίως να ηχογραφούν τις εντολές που δίδονται τηλεφωνικώς, καθώς και να αποθηκεύουν τις εντολές που δίδονται μέσω τηλεομοιοτυπίας ή ηλεκτρονικού μέσου, όπως το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο ή το διαδίκτυο.

Η καταγραφή και αρχειοθέτηση των πιο πάνω εντολών πρέπει να γίνεται με τρόπο που να διασφαλίζει την αξιοπιστία, την ακρίβεια και την πληρότητά των καταγεγραμμένων στοιχείων, τη δυνατότητα ευχερούς αναπαραγωγής των καταγεγραμμένων στοιχείων εγγράφως ή σε ηλεκτρονικό ή μαγνητικό μέσο, καθώς, επίσης, να επιτρέπει την ευχερή πρόσβαση και έρευνα των καταγεγραμμένων στοιχείων και την ασφαλή αποθήκευσή τους. Τα πρόσωπα που κατ’ επάγγελμα διαμεσολαβούν στην κατάρτιση συναλλαγών ή εκτελούν συναλλαγές, σύμφωνα με το αρ. 2 παρ. 1 στοιχείο 28 του Κανονισμού (ΕΕ) 596/2014 υποχρεούνται να τηρούν για πέντε (5) τουλάχιστον έτη, τουλάχιστον σε ηχητική μορφή, τις τηλεφωνικές συνομιλίες που καταγράφουν σύμφωνα με την παράγραφο 1, προσδιορίζοντας επακριβώς την ταυτότητα του εντολέα.

Η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς μπορεί με απόφασή της να διατάξει τη διατήρηση των στοιχείων του προηγούμενου εδαφίου για πρόσθετη περίοδο που δεν μπορεί να υπερβαίνει τα δύο (2) έτη, εφόσον διενεργείται έρευνα για κατάχρηση της αγοράς.

Τα πρόσωπα που κατ’ επάγγελμα διαμεσολαβούν στην κατάρτιση συναλλαγών ή εκτελούν συναλλαγές, σύμφωνα με το αρ. 2 παρ. 1 στοιχείο 28 του Κανονισμού (ΕΕ) 596/2014 υποχρεούνται να θέτουν στη διάθεση της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς τις καταγεγραμμένες συνομιλίες, καθώς και να απομαγνητοφωνούν και να θέτουν στη διάθεσή της εγγράφως και σε ηχητική μορφή και στην έκταση που εκείνη θα προσδιορίζει σε κάθε περίπτωση, τις τηλεφωνικές συνομιλίες που καταγράφουν σύμφωνα με το παρόν άρθρο.

Τα πρόσωπα που ηχογραφούν εντολές για την κατάρτιση συναλλαγών σε χρηματοπιστωτικά μέσα οι οποίες δίνονται τηλεφωνικώς οφείλουν να ενημερώνουν τους καλούντες, κατά την έναρξη της τηλεφωνικής συνομιλίας, ότι η τηλεφωνική συνομιλία καταγράφεται για λόγους προστασίας των συναλλαγών. Επίσης οφείλουν, σε κάθε περίπτωση, να περιλαμβάνουν στη σύμβαση που συνάπτουν με τους πελάτες τους σαφή όρο ότι όλες οι εντολές που διαβιβάζονται τηλεφωνικά καταγράφονται και αρχειοθετούνται για λόγους προστασίας των συναλλαγών, καθώς και ότι τίθενται, εφόσον τούτο ζητηθεί, στη διάθεση της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς.

Οι εν λόγω υποχρεώσεις εξακολουθούν να ισχύουν και σε κάθε περίπτωση που τα πρόσωπα τα οποία κατ’ επάγγελμα διαμεσολαβούν στην κατάρτιση συναλλαγών ή εκτελούν συναλλαγές είτε έχουν αναστείλει προσωρινά τη λειτουργία τους είτε έχουν παύσει τη λειτουργία τους καθ’ οιονδήποτε τρόπο.

Τέλος, σε όποιον παραβαίνει τις υποχρεώσεις του παρόντος άρθρου η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς επιβάλλει έγγραφη επίπληξη ή πρόστιμο ύψους από 3.000 μέχρι 500.000 ευρώ.

Σε αντιστοιχία με το άρθρο 23 παρ. 7 του νόμου 3340/2005 στην παράγραφο 7 του άρθρου 43 προβλέπεται ότι προκειμένου περί παραβάσεως των διατάξεων του παρόντος άρθρου από πιστωτικά ιδρύματα που εποπτεύει η Τράπεζα της Ελλάδος ή από πρόσωπα που απασχολούνται σε αυτά, αρμόδια για την επιβολή κυρώσεων κατά την παράγραφο 6 είναι η Τράπεζα της Ελλάδος, η οποία ενεργεί κατόπιν εισηγήσεως της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς ή και αυτοτελώς.

Με το άρθρο 44 μεταφέρεται εδώ το καταργούμενο άρθρο 26 παρ. 1 εδ. β και παρ. 2 του ν. 3340/2005, σύμφωνα με το οποίο η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς συνεργάζεται, με την Τράπεζα της Ελλάδος για την άσκηση των αρμοδιοτήτων της, σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 596/2014 και τον παρόντα νόμο, ως προς θέματα που αφορούν τα πιστωτικά ιδρύματα που λειτουργούν στην Ελλάδα, νοούμενου ότι οι διατάξεις του παρόντος νόμου δεν θίγουν τις εποπτικές αρμοδιότητες της Τράπεζας της Ελλάδος επί των πιστωτικών ιδρυμάτων.

Επίσης, με την επιφύλαξη των υποχρεώσεων εκ της ποινικής νομοθεσίας, όταν η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς λαμβάνει πληροφορίες σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο τις

χρησιμοποιεί αποκλειστικά για την άσκηση των καθηκόντων της στο πλαίσιο του πεδίου εφαρμογής του νόμου αυτού, καθώς και στο πλαίσιο διοικητικών ή δικαστικών διαδικασιών που σχετίζονται ειδικά με την άσκηση αυτών των καθηκόντων. Η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς μπορεί να τις χρησιμοποιεί για άλλους σκοπούς ή να τις διαβιβάσει στις αρμόδιες αρχές άλλων κρατών ύστερα από ρητή συναίνεση της Τράπεζας της Ελλάδος.

Σε αντιστοιχία με την καταργούμενη υποχρέωση του άρθρου 13 παρ. 2 του νόμου 3340/2005 και την κυρωτική του άρθρου 23 του ίδιου νόμου, το άρθρο 45 παρ.1 προβλέπει ότι ο εκδότης οφείλει να υποβάλει στην Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς τον προβλεπόμενο στην παράγραφο 5 του άρθρου 19 του Κανονισμού (ΕΕ) 596/2014 κατάλογο των προσώπων που ασκούν διευθυντικά καθήκοντα και των προσώπων που έχουν στενούς δεσμούς με αυτά. Ο εκδότης ενημερώνει τον κατάλογο σε κάθε περίπτωση μεταβολής των στοιχείων που περιλαμβάνει και τον υποβάλλει στην Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς.

Με την παράγραφο 2 Παρέχεται επίσης εξουσιοδότηση ώστε με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς να μπορούν να προβλέπονται τα στοιχεία και οι όροι ενημέρωσης του καταλόγου της προηγούμενης παραγράφου και ο τρόπος υποβολής του, ενώ προβλέπεται με την παράγραφο 3 επιβολή έγγραφης επίπληξης ή πρόστιμου ύψους από 3.000 μέχρι 500.000 ευρώ σε περίπτωση παράβασης της παραγράφου 1..

Σύμφωνα με το άρθρο 46 ο εκδότης ή ένας συμμετέχων σε αγορά δικαιωμάτων εκπομπής ο οποίος έχει αναβάλλει τη δημοσιοποίηση προνομιακής πληροφορίας δυνάμει της παραγράφου 4 του άρθρου 17 του Κανονισμού (ΕΕ) 596/2014 παρέχει στην Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς τις έγγραφες εξηγήσεις και το σχετικό αρχείο σχετικά με το πώς πληρούνται οι προϋποθέσεις της παραγράφου 4 του άρθρου 17 του Κανονισμού (ΕΕ) 596/2014, μετά τη δημοσιοποίηση της εν λόγω πληροφορίας, κατόπιν σχετικού αιτήματος της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς. Όπως προκύπτει ευθέως από την παράγραφο 4 του άρθρου 17 του Κανονισμού, ο εκδότης ή ο συμμετέχων στην αγορά δικαιωμάτων εκπομπής ούτως ή άλλως υποχρεούται να ενημερώνει σε κάθε περίπτωση την ΕΚ σχετικά με το γεγονός της αναβολής.

Κατ' εφαρμογή του άρθρου 11 της οδηγίας 2014/57/ΕΕ, το άρθρο 47 προβλέπει ότι οι αρμόδιοι φορείς για την κατάρτιση και επιμόρφωση των δικαστικών λειτουργών, δικαστικών υπαλλήλων και αστυνομικών οργάνων που συμμετέχουν σε ποινικές ή άλλες διαδικασίες και έρευνες, μεριμνούν ώστε τα ανωτέρω πρόσωπα να λαμβάνουν την κατάλληλη εκπαίδευση και επιμόρφωση που θα τα βοηθά να εντοπίζουν και να ερευνούν τις δραστηριότητες που συνδέονται με τις παράνομες συμπεριφορές του παρόντος νόμου.

ΜΕΡΟΣ Γ'

Ενσωμάτωση στην έννομη τάξη της Οδηγίας 2014/62/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 15ης Μαΐου 2014 σχετικά με την προστασία του ευρώ και άλλων νομισμάτων από την παραχάραξη και την κιβδηλεία μέσω του ποινικού δικαίου, και για την αντικατάσταση της απόφασης-πλαισίου 2000/383/ΔΕΥ του Συμβουλίου

ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Η ιδιαίτερη θέση του ευρώ, το οποίο είναι το ενιαίο νόμισμα της οικονομικής και νομισματικής ένωσης, που εισήγαγε η Ευρωπαϊκή Ένωση, έχει εξελιχθεί σε σημαντικό παράγοντα για την οικονομία της Ένωσης και την καθημερινότητα των πολιτών της και ως εκ τούτου συνιστά ένα πραγματικά ευρωπαϊκό έννομο «αγαθό», καθιστώντας αναγκαία τη διασφάλιση της προστασίας του. Η διασφάλιση, συνακόλουθα, της εμπιστοσύνης και της πίστης των πολιτών, των επιχειρήσεων και των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, σε όλα τα κράτη μέλη καθώς και σε τρίτες χώρες, στη γνησιότητα των τραπεζογραμματίων και των κερμάτων είναι θεμελιώδους σημασίας.

Η στατιστική αξιολόγηση της παραχάραξης και κιβδηλείας του ευρώ, φανερώνει οικονομικές ζημίες ύψους τουλάχιστον 500 εκατομμυρίων ευρώ από την εισαγωγή του, που καταδεικνύει ότι, αφενός το ευρώ αποτελεί διαρκή στόχο ομάδων οργανωμένου εγκλήματος που δραστηριοποιούνται στην πλαστογραφία χρήματος, αφετέρου οι ισχύουσες ποινικές διατάξεις (ως προς την περιγραφή των αξιόποινων πράξεων και το ύψος των ποινών) είναι ανεπαρκείς να αποτρέψουν την τέλεση των εγκλημάτων αυτών και η εφαρμογή τους σε ενωσιακό επίπεδο ανομοιόμορφη.

Με την ενσωμάτωση της παρούσας Οδηγίας, διατηρούνται επί της ουσίας οι διατάξεις της 2000/383/ΔΕΥ απόφασης-πλαισίου, ενώ επιπλέον, α) εισάγεται η αρχή της "καθολικής δικαιοδοσίας" (αφορά αξιόποινες πράξεις που σχετίζονται με το ευρώ και διαπράττονται εκτός του εδάφους ενός συγκεκριμένου κράτους μέλους εφόσον είτε ο δράστης βρίσκεται στο έδαφος του ενλόγω κράτους μέλους και δεν έχει εκδοθεί είτε τα πλαστά τραπεζογραμμάτια και κίβδηλα κέρματα ευρώ εντοπίζονται σ' αυτό το κράτος μέλος), β) θεσπίζεται νέα διάταξη που υποχρεώνει τα κράτη μέλη να προβλέπουν τη δυνατότητα χρήσης ορισμένων ερευνητικών μέσων σε υποθέσεις παραχάραξης και κιβδηλείας νομισμάτων, και γ) επιβάλλεται υποχρέωση στα κράτη μέλη να προβλέπουν τη δυνατότητα διαβίβασης στο Εθνικό τους Κέντρο Ανάλυσης ή στο Εθνικό τους Κέντρο Ανάλυσης Κερμάτων των ύποπτων κατασχεθέντων παραχαραγμένων τραπεζογραμματίων και κερμάτων του ευρώ κατά τη διάρκεια ποινικών διαδικασιών.

Με τον παρόντα νόμο που ενσωματώνει την ανωτέρω οδηγία εξασφαλίζεται ότι το ευρώ και οποιοδήποτε άλλο νόμισμα κυκλοφορεί νομίμως προστατεύονται επαρκώς σε ενωσιακό επίπεδο από την παραχάραξη και κιβδηλεία ενισχύοντας το αποτρεπτικό αποτέλεσμα και μειώνοντας το φαινόμενο του «forum shopping».

Η εναρμόνιση που πραγματοποιείται με τον παρόντα νόμο, λαμβάνει υπόψη τις ήδη υφιστάμενες ρυθμίσεις στον τομέα της παραχάραξης και κιβδηλείας, όπως αυτές

εμπεριέχονται στον Ποινικό Κώδικα (αρθρ. 207-214Α) και σε λοιπά νομοθετήματα (Ν. 2948/2001, Ν. 3663/2008).

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 48

Με το άρθρο 48 προσδιορίζεται ο σκοπός και το αντικείμενο, ο οποίος συνίσταται στην προστασία του ευρώ και άλλων νομισμάτων από την παραχάραξη και την κιβδηλεία με την τυποποίηση των ως άνω πράξεων ως εγκλημάτων του ποινικού δικαίου.

Άρθρο 49

Με το άρθρο 49 τροποποιείται το άρθρο 211 ΠΚ, ώστε να εναρμονίζεται πληρέστερα προς το άρθρο 3 § 1 στοιχ. δ' της Οδηγίας 2014/62/ΕΕ. Πιο συγκεκριμένα, στο άρθρο 211 ΠΚ, που έχει καταστήσει αξιόποινη μια σειρά από προπαρασκευαστικές πράξεις των δύο εγκλημάτων της παραχάραξης και της κιβδηλείας, προστίθενται ως επιπλέον προπαρασκευαστικές πράξεις και η “αποδοχή” εργαλείων κ.λ.π, μέσων και στοιχείων του νομίσματος. Παράλληλα, το άρθρο 211 ΠΚ αναφέρεται σε αντικείμενα, που διαιρούνται σε δύο κατηγορίες και έχουν σχέση με τη συγκρότηση ενός μηχανικού και τεχνικού εξοπλισμού (μηχανική υποδομή) η ύπαρξη του οποίου εμφανίζεται ως απαραίτητο – τόσο από τη μορφολογία των προσβολών όσο και από τη φύση του έννομου αγαθού – στοιχείο της τέλεσης των εν λόγω εγκλημάτων. Στη μεν πρώτη κατηγορία αντικειμένων αντικαθίσταται ο όρος “προγράμματα ηλεκτρονικών υπολογιστών” με τον ευρύτερο “ηλεκτρονικά προγράμματα”, καθώς ο τελευταίος αυτός όρος ανταποκρίνεται πληρέστερα στις σύγχρονες τεχνολογικές εξελίξεις, ενώ ταυτόχρονα προστίθεται στην ενλόγω κατηγορία ο όρος “δεδομένα”. Στη δε δεύτερη κατηγορία, χρησιμοποιείται ο ευρύτερος όρος “χαρακτηριστικά ασφαλείας” και προστίθεται, στα ήδη αναφερόμενα ο όρος “υδατογραφήματα”, ενώ ο υπάρχων όρος “ολογραφήματα” αντικαθίσταται από τον ορθότερο όρο “ολογράμματα”. Ενδεικτικώς, άλλα παραδείγματα χαρακτηριστικών ασφαλείας αποτελούν η “ταινία ασφαλείας”, η “ιριδίζουσα λωρίδα”, ή το “μελάνι μεταβλητού χρωματισμού”.

Άρθρο 50

Με την παρούσα ρύθμιση συμπληρώνεται το άρθρο 208Α ΠΚ και στις ήδη προβλεπόμενες μορφές τέλεσης προστίθενται η αποδοχή, εισαγωγή, εξαγωγή και μεταφορά παραχαραγμένων νομισμάτων για την κατασκευή των οποίων είχαν χρησιμοποιηθεί νόμιμες εγκαταστάσεις ή υλικά εξουσιοδοτημένων τυπογραφείων ή νομισματοκοπείων. Η

συγκεκριμένη διάταξη καλύπτει τόσο την περίπτωση κατά την οποία μία εθνική κεντρική τράπεζα ή ένα εθνικό νομισματοκοπείο ή άλλη εξουσιοδοτημένη μονάδα παράγει τραπεζογραμμάτια ή κέρματα που υπερβαίνουν την ποσόστωση που έχει εγκριθεί από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα όσο και την περίπτωση εκείνη κατά την οποία υπάλληλος εξουσιοδοτημένου τυπογραφείου ή νομισματοκοπείου κάνει κατάχρηση των εγκαταστάσεων για ίδιους σκοπούς.

Άρθρο 51

Με το παρόν άρθρο ρυθμίζεται το ζήτημα των διοικητικών κυρώσεων κατά νομικών προσώπων σύμφωνα με τα άρθρα 6 και 7 της Οδηγίας. Η υιοθέτηση του συστήματος διοικητικών κυρώσεων ακολουθεί το πρότυπο αντίστοιχων ρυθμίσεων κατά την εναρμόνιση της ελληνικής νομοθεσίας με άλλες Οδηγίες.

Άρθρο 52

Είναι αναγκαίο οι διωκτικές αρχές (ως άτομα, μονάδες ή υπηρεσίες) που έχουν αναλάβει τη διερεύνηση ή τη δίωξη των εγκλημάτων της παραχάραξης και της κιβδηλείας να διαθέτουν και να προβαίνουν στη χρήση πρόσφορων ερευνητικών μέτρων κατ' αναλογία με τα ερευνητικά μέτρα που διατίθενται νομότυπα στις ίδιες αρχές και χρησιμοποιούνται για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος και άλλων σοβαρών εγκλημάτων.

Η διάθεση και δυνατότητα χρήσης στις διωκτικές αρχές, που έχουν αρμοδιότητα για τη διερεύνηση και τη δίωξη των εγκλημάτων της παραχάραξης, ερευνητικών μέτρων ανάλογων εκείνων που χρησιμοποιούνται κατά του οργανωμένου εγκλήματος και της σοβαρής εγκληματικότητας οφείλεται στην αξιολόγηση του νομοθέτη ότι το νόμισμα συνιστά έννομο αγαθό μεγάλης κοινωνικής και οικονομικής αξίας, διότι: το νόμισμα συναρτάται με την οργανωμένη πολιτική, οικονομική και κοινωνική ζωή εκφράζοντας ιστορικά και συμπυκνώνοντας πολλές ιδιότητες και χρήσεις, αφού πρόκειται, μεταξύ των άλλων, για αγαθό που, α) συνδέεται με την άσκηση κρατικής εξουσίας στον τομέα της οικονομικής πολιτικής, β) χρησιμεύει ως μέτρο αξίας, μέσο συναλλαγών και μέγεθος στο οποίο παριστώνται η δημόσια και η ιδιωτική περιουσία. Η προστατευτική λειτουργία του ποινικού νόμου υπέρ του έννομου αγαθού του νομίσματος εκδηλώνεται και με το ότι οι προπαρασκευαστικές πράξεις κατ' αυτού έχουν αναχθεί σε έγκλημα, λαμβάνοντας υπόψη ότι τέτοιες πράξεις τυποποιημένες ως πλήρη εγκλήματα ο ποινικός νομοθέτης συνδέει με τη διαφύλαξη ύψιστων έννομων αγαθών. Για τους λόγους αυτούς, για την

αποτελεσματικότερη προστασία του νομίσματος θα πρέπει να επιτραπεί και για τα εγκλήματα της παραχάραξης και κιβδηλείας των άρθρων 207, 208 § 1, 208Α, 209, 210, παρ. 1, 211 ΠΚ, με την τήρηση των εγγυήσεων και τις διαδικασίες που προβλέπει ο νόμος, η διενέργεια των ειδικών ανακριτικών πράξεων, όπως προβλέπονται στο άρθρο 253Α του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, ήτοι, α) η ανακριτική διείσδυση, β) οι ελεγχόμενες μεταφορές, γ) η άρση του απορρήτου, δ) η καταγραφή δραστηριότητας ή άλλων γεγονότων εκτός κατοικίας με συσκευές ήχου ή εικόνας ή με άλλα ειδικά τεχνικά μέσα, ε) η συσχέτιση ή ο συνδυασμός δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

Άρθρο 53

Για την αποτελεσματικότερη προστασία του ευρώ με την καταπολέμηση των εγκλημάτων παραχάραξης και κιβδηλείας, απαιτείται η ανάλυση και η εξακρίβωση πλαστών τραπεζογραμματίων και κίβδηλων κερμάτων ευρώ να γίνεται από ένα εθνικό κέντρο ανάλυσης και ένα εθνικό κέντρο ανάλυσης κερμάτων αντίστοιχα, που έχουν οριστεί ή συσταθεί δυνάμει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1338/2001. Το παρόν άρθρο καθιερώνει ότι η ανάλυση, η ανίχνευση και ο εντοπισμός πλαστών τραπεζογραμματίων και κίβδηλων κερμάτων του ευρώ μπορούν να πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια ποινικής διαδικασίας, με σκοπό την επιτάχυνση του εντοπισμού της πηγής της παραγωγής των πλαστών νομισμάτων σε δεδομένη ποινική έρευνα και σε οποιοδήποτε στάδιο της μέχρι την έκδοση τελεσίδικης απόφασης. Κατά γενικό κανόνα, οι αρμόδιες δικαστικές αρχές θα πρέπει να επιτρέπουν τη μεταφορά των προϊόντων παραχάραξης και κιβδηλείας στο εθνικό κέντρο ανάλυσης και στο εθνικό κέντρο ανάλυσης κερμάτων. Κατ' εξαίρεση, όμως, σε ορισμένες περιπτώσεις, ελάχιστου αριθμού μόνον πλαστών τραπεζογραμματίων ή κίβδηλων κερμάτων που συνιστούν αποδεικτικά στοιχεία ποινικών διαδικασιών ή σε κάθε περίπτωση που από τη μεταφορά τους υπάρχει κίνδυνος καταστροφής, βλάβης ή απώλειας, οι αρμόδιες δικαστικές αρχές θα έχουν τη δυνατότητα να αποφασίζουν τη μεταφορά ή μη και την παροχή πρόσβασης στα εν λόγω τραπεζογραμμάτια και κέρματα.

Άρθρο 54

Για δικαιοπολιτικούς λόγους και στο πλαίσιο εφαρμογής της αντεγκληματικής πολιτικής, προκειμένου να υπάρχει μια πλήρης εικόνα της έκτασης και της εξέλιξης του εγκλήματος της παραχάραξης και της κιβδηλείας σε ενωσιακό επίπεδο, προκειμένου να ληφθούν στη συνέχεια τα αναγκαία μέτρα για την αποτελεσματικότερη καταπολέμησή του από τα κράτη μέλη είναι απαραίτητη η συλλογή συγκρίσιμων και στατιστικών δεδομένων, ως προς: α) τον

αριθμό και το είδος των αξιόποινων πράξεων των άρθρων 207-211 ΠΚ που διαπράττονται στη χώρα, β) τον αριθμό των προσώπων κατά των οποίων ασκήθηκε ποινική δίωξη για τα ως άνω εγκλήματα, γ) τις ποινές που επιβλήθηκαν, στα πρόσωπα που καταδικάσθηκαν για τα ίδια εγκλήματα. Η αρμόδια υπηρεσία κάθε Εισαγγελίας Πρωτοδικών ανά την Επικράτεια, που τελείται το ως άνω έγκλημα και έχει ασκηθεί εκ μέρους της σχετική ποινική δίωξη πρέπει ετησίως να τηρεί στατιστικά στοιχεία με τα ανωτέρω δεδομένα, τα οποία κατ' έτος πρέπει να διαβιβάζει στην αρμόδια Διεύθυνση των ευρωπαϊκών υποθέσεων του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας & Ανθρώπινων Δικαιωμάτων. Η Διεύθυνση αυτή στη συνέχεια τουλάχιστον κάθε δύο έτη πρέπει να τα διαβιβάζει στην Επιτροπή.

Άρθρο 55

Ενόψει της εισαγωγής της διάταξης του άρ. 51 περί ευθύνης νομικών προσώπων στον παρόντα νόμο, το άρθρο 8 καταργεί την παράγραφο 5 του άρθρου 8 Ν. 2948/2001.

IV. ΜΕΡΟΣ Δ'

ΕΘΝΙΚΟΣ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗΣ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ ΑΥΘΑΙΡΕΣΙΑΣ

Με το Δ' Μέρος του παρόντος σχεδίου νόμου αντικαθίσταται το άρθρο 1 του ν. 3938/2011, με το οποίο είχε συσταθεί το «Γραφείο Αντιμετώπισης Περιστατικών Αυθαιρεσίας» για την αξιολόγηση καταγγελιών για παράνομες πράξεις των σωμάτων ασφαλείας σε βάρος πολιτών και η σχετική αρμοδιότητα ανατίθεται στον Συνήγορο του Πολίτη.

Τα τελευταία χρόνια έχουν σημειωθεί πράξεις βίας από ένστολο προσωπικό των σωμάτων ασφαλείας και από σωφρονιστικούς υπαλλήλους (δολοφονία Γρηγορόπουλου, κακομεταχείριση αλλοδαπών σε αστυνομικό τμήμα, βασανισμός κρατουμένου σε αστυνομικό τμήμα, η περίφημη υπόθεση της ζαρντινιέρας, βασανισμός μέχρι θανάτου σε σωφρονιστικό ίδρυμα, κ.α.). Για κάποιες από αυτές, η χώρα έχει μάλιστα καταδικασθεί ενώπιον του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου για παραβιάσεις των άρθρων 2 (δικαίωμα στη ζωή) και 3 (απαγόρευση βασανιστηρίων και άλλης απάνθρωπης και ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας) της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (αποφάσεις Μακαρατζής κατά Ελλάδας, 20.12.2004, Καραγιαννόπουλος κατά Ελλάδας, 21.6.2007, Celiknku κατά Ελλάδας, 5.7.2007, Λεωνίδης κατά Ελλάδας, 8.1.2009, Μπέκος και Κουτρόπουλος κατά Ελλάδας, 13.12.2005, Zelilof κατά Ελλάδας, 24.5.2007,

Zontul κατά Ελλάδας, 17.1.2012 κ.α.). Σε ορισμένες περιπτώσεις διαπιστώθηκε και η παραβίαση της διαδικαστικής πλευράς του δικαιώματος, δηλαδή η απουσία αποτελεσματικής διερεύνησης των περιστατικών αυτών από τις ελληνικές αρχές.

Επιπλέον, πολλά εθνικά και διεθνή όργανα προστασίας δικαιωμάτων του ανθρώπου όπως η Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, ο Συνήγορος του Πολίτη, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά των Βασανιστηρίων, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά του Ρατσισμού και της Μισαλλοδοξίας, ο Επίτροπος του Συμβουλίου της Ευρώπης και τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, καθώς και όργανα παρακολούθησης της εφαρμογής διεθνών συμβάσεων δικαιωμάτων του ανθρώπου, όπως η Επιτροπή Δικαιωμάτων του Ανθρώπου του Διεθνούς Συμφώνου για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα, έχουν επισημάνει την ανάγκη λειτουργίας ενός ανεξάρτητου και αποτελεσματικού μηχανισμού διερεύνησης περιστατικών αυθαιρεσίας.

Αν και με την προηγούμενη νομοθετική παρέμβαση φάνηκε ότι το πρόβλημα αναγνωρίζεται (όπως προκύπτει και από την αιτιολογική έκθεση του ν. 3938/2011, όπου η διερεύνηση τέτοιων περιστατικών χαρακτηρίζεται ως «αντικειμενικά ελλειμματική»), ωστόσο η Επιτροπή που ήταν επιφορτισμένη με την εξέταση των καταγγελιών δεν συστάθηκε ποτέ. Έτσι, η νομοθετική ρύθμιση παρέμεινε κενό γράμμα και δεν εκπλήρωσε τον σκοπό για τον οποίο θεσπίστηκε.

Εκτός όμως από τη μη υλοποίησή της, η προηγούμενη νομοθετική ρύθμιση είχε επικριθεί για τα ελλείμματα ανεξαρτησίας και αποτελεσματικότητας του μηχανισμού που θέσπιζε (Βλ. για παράδειγμα, Παρατηρήσεις της Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου επί του σχεδίου νόμου του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη «Σύσταση Γραφείου Αντιμετώπισης Περιστατικών Αυθαιρεσίας στο Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη και άλλες διατάξεις»). Χαρακτηριστικό είναι ότι το εν λόγω Γραφείο υπαγόταν στον Υπουργό Προστασίας του Πολίτη, καθώς και ότι η Επιτροπή διερεύνησης των καταγγελιών ήταν επιφορτισμένη μόνο με τον έλεγχο του παραδεκτού και, σε περίπτωση θετικής κρίσης, με την περαιτέρω προώθησή τους στις αρμόδιες αρχές προς διερεύνηση.

Συνεπώς, η λήψη των αναγκαίων μέτρων για τη διασφάλιση της δίκαιης και αποτελεσματικής διερεύνησης καταγγελιών για περιστατικά αυθαιρεσίας καθίσταται απόλυτα επιβεβλημένη σε ένα Κράτος Δικαίου, ώστε να μην υφίσταται οποιαδήποτε υπόνοια συγκάλυψης ή ατιμωρησίας. Αποτελεί πρωτίστως κοινωνική απαίτηση: η κοινωνία δεν επιδεικνύει πλέον ανοχή σε περιστατικά αυθαιρεσίας κρατικών λειτουργών και απαιτεί τη λειτουργία έγκυρων και αξιόπιστων μηχανισμών λογοδοσίας και ελέγχου. Για τους λόγους αυτούς, με το παρόν σχέδιο νόμου, ο Συνήγορος του Πολίτη, συνταγματικά

κατοχυρωμένη Ανεξάρτητη Αρχή, αναλαμβάνει την επί της ουσίας διερεύνηση των καταγγελιών, ώστε να διασφαλίζεται ο ανεξάρτητος, αξιόπιστος και αποτελεσματικός χαρακτήρας του εν λόγω μηχανισμού.

Επιπλέον, η αρμοδιότητα του νέου Εθνικού Μηχανισμού Διερεύνησης Περιστατικών Αυθαιρεσίας επεκτείνεται σε περιστατικά που αφορούν και τους υπαλλήλους των καταστημάτων κράτησης, πέρα από το ένστολο προσωπικό της Ελληνικής Αστυνομίας, της Πυροσβεστικής και του Λιμενικού Σώματος – Ελληνικής Ακτοφυλακής.

Πρέπει περαιτέρω να σημειωθεί ότι ο μηχανισμός αυτός δεν υποκαθιστά τον δικαστικό και πειθαρχικό έλεγχο τέτοιων περιστατικών, αλλά λειτουργεί παράλληλα και συμπληρωματικά χωρίς να αποστερεί τους ελεγχόμενους από τον φυσικό, ποινικό και πειθαρχικό, δικαστή τους. Και τούτο διότι η πειθαρχική ευθύνη είναι αυτοτελής. Σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, ο πειθαρχικός έλεγχος σε όλη τη Δημόσια Διοίκηση διενεργείται αποκλειστικά από πειθαρχικά όργανα, αποτελούμενα από υπαλλήλους του εκάστοτε δημοσίου φορέα. Ταυτόχρονα, σύμφωνα με τις επιταγές του Συντάγματος, τυχόν ποινικές κυρώσεις επιβάλλονται από την ανεξάρτητη λειτουργία της Δικαιοσύνης. Συνεπώς, ο εν λόγω μηχανισμός δεν διερευνά το ποινικό σκέλος της υπόθεσης, αλλά οφείλει να ενημερώσει τις αρμόδιες εισαγγελικές αρχές σε περίπτωση που η καταγγελία αφορά την τέλεση αξιόποινης πράξης. Άλλωστε, σε σχέση με την εκκίνηση της ποινικής διαδικασίας, όταν δεν απαιτείται έγκληση, η ποινική δίωξη κινείται αυτεπάγγελτα ύστερα από αναφορά, μήνυση ή άλλη είδηση ότι διαπράχθηκε αξιόποινη πράξη (άρθρο 36 ΚΠΔ). Ούτε βεβαίως η θέσπιση του μηχανισμού αποστερεί τους πολίτες από το δικαίωμά τους να υποβάλουν καταγγελία στην (ή και στην) αντίστοιχη Υπηρεσία.

Συνεπώς, εφόσον τίθεται ως προϋπόθεση η ανεξαρτησία, λειτουργική και οργανική, ο εν λόγω μηχανισμός δεν θα μπορούσε παρά να αποτελεί έναν πρόσθετο μέσο, ώστε να διασφαλίζεται ακόμη περισσότερο η πλήρης και αποτελεσματική διερεύνηση των περιστατικών αυτών.

Περαιτέρω, για να είναι συμβατός με το καθεστώς του Συνηγόρου του Πολίτη ως Ανεξάρτητης Αρχής και για να διασφαλίζεται η αξιοπιστία, η αποτελεσματικότητα και η διαφάνεια του μηχανισμού, η διερεύνηση από τον Συνήγορο του Πολίτη μπορεί να εκκινεί και αυτεπαγγέλτως και διενεργείται σε αυστηρό χρονικό πλαίσιο. Η δυνατότητα αυτεπαγγελτης διερεύνησης (η οποία υφίστατο και προηγουμένως) είναι σημαντική, καθώς η διερεύνηση μπορεί να εκκινήσει και με μια απλή επιστολή όπου παρέχονται συγκεκριμένες πληροφορίες ή στοιχεία για περιστατικά της παρ. 1.

Επιπλέον, όλες οι δημόσιες υπηρεσίες οφείλουν να παρέχουν στον Συνήγορο του Πολίτη όλα τα στοιχεία που σχετίζονται με την εξεταζόμενη υπόθεση, εκτός αν χαρακτηρίζονται απόρρητα επειδή αφορούν την εθνική άμυνα, την κρατική ασφάλεια και τις διεθνείς σχέσεις της χώρας. Η εξαίρεση αυτή διατυπώνεται άλλωστε και στο άρθρο 4 του Ν. 3094/2003 για τον Συνήγορο του Πολίτη.

Εφόσον ο Συνήγορος του Πολίτη επιληφθεί μιας υπόθεσης, τα πειθαρχικά όργανα αναστέλλουν την έκδοση απόφασης ως τη σύνταξη και γνωστοποίηση του πορίσματος του Συνηγόρου. Ο ελεγχόμενος έχει δικαίωμα προηγούμενης ακρόασης και ενώπιον του Συνηγόρου του Πολίτη. Μετά την έκδοση του πορίσματος του Συνηγόρου, ο πειθαρχικός έλεγχος διενεργείται με βάση το πειθαρχικό δίκαιο έκαστης υπηρεσίας. Ωστόσο, ενδεχόμενη απόκλιση της απόφασης του πειθαρχικού οργάνου από το πόρισμα του Συνηγόρου του Πολίτη επιτρέπεται μόνο με ειδική και εμπεριστατωμένη αιτιολογία. Και αυτό διότι ο εν λόγω μηχανισμός δεν θα μπορούσε να επιβάλει πειθαρχικές κυρώσεις, οι οποίες επιβάλλονται αποκλειστικά από τα αρμόδια πειθαρχικά όργανα (διαφορετικά δεν θα ήταν πειθαρχικές), ούτε βεβαίως ποινικές. Αποτελεί ωστόσο μια πρόσθετη διαδικασία ελέγχου για την διασφάλιση της πλήρους και αποτελεσματικής διερεύνησης αυτών των περιστατικών.

Τέλος, σημαντικό στοιχείο για την άρτια και αποτελεσματική λειτουργία του μηχανισμού είναι η πρόβλεψη για δημοσίευση σχετικών Ειδικών Εκθέσεων του Συνηγόρου του Πολίτη στο πεδίο αυτό. Υπενθυμίζεται ότι η Ετήσια Έκθεση του Συνηγόρου του Πολίτη, στην οποία εκθέτει το συνολικό έργο της Αρχής, παρουσιάζει τις σημαντικότερες υποθέσεις και διατυπώνει προτάσεις για τη βελτίωση των δημοσίων υπηρεσιών και αναγκαίες νομοθετικές ρυθμίσεις, υποβάλλεται κάθε έτος στον Πρόεδρο της Βουλής, συζητείται κατά τα προβλεπόμενα στον Κανονισμό της Βουλής και δημοσιεύεται σε ειδική έκδοση του Εθνικού Τυπογραφείου (άρθρο 3 Ν. 3094/2003).

Ειδικότερα:

Με την πρώτη παράγραφο του άρθρου 56 ο Συνήγορος του Πολίτη ορίζεται ως Εθνικός Μηχανισμός Διερεύνησης Περιστατικών Αυθαιρεσίας για καταγγελίες κατά του ένστολου προσωπικού της Ελληνικής Αστυνομίας, του Λιμενικού Σώματος και της Ελληνικής Ακτοφυλακής, του Πυροσβεστικού Σώματος, καθώς και των υπαλλήλων των καταστημάτων κράτησης. Οι καταγγελίες αφορούν, όπως και προηγουμένως, σε πράξεις αυξημένης ποινικής απαξίας όπως βασανιστήρια, προσβολές κατά της ζωής ή της σωματικής ακεραιότητας ή υγείας ή προσωπικής ή γενετήσιας ελευθερίας, παράνομη χρήση

πυροβόλου όπλου, καθώς και παράνομη συμπεριφορά που ενδεχομένως τελέστηκε με ρατσιστικό κίνητρο.

Στην παράγραφο 2 περιγράφεται η διαδικασία υποβολής καταγγελίας, καθώς και η δυνατότητα του Συνηγόρου του Πολίτη να επιληφθεί και αυτεπαγγέλτως, μετά από πληροφορίες με συγκεκριμένα στοιχεία κλπ.

Στην παράγραφο 3 περιγράφεται η διαδικασία είτε οίκοθεν εξέτασης των υποθέσεων από τον Συνήγορο του Πολίτη, είτε προώθησής τους στις αρμόδιες αρχές για εξέταση, είτε θέσης τους στο αρχείο ως αβάσιμων ή ανεπίδεκτων εκτίμησης, καθώς και οι σχετικές προθεσμίες.

Στην παράγραφο 4 προβλέπεται, όπως και προηγουμένως, η αναστολή της έκδοσης απόφασης από τα αρμόδια πειθαρχικά όργανα έως την έκδοση του πορίσματος του Συνηγόρου του Πολίτη. Προβλέπεται επίσης ότι διοικητικά μέτρα που προβλέπονται από το πειθαρχικό δίκαιο έκαστης Υπηρεσίας και έχουν ληφθεί σε βάρος του πειθαρχικά ελεγχόμενου δεν θίγονται. Ο ελεγχόμενος έχει δικαίωμα προηγούμενης ακρόασης και ενώπιον του Συνηγόρου του Πολίτη. Εξαιρετικά σημαντική είναι η πρόβλεψη ότι ενδεχόμενη απόκλιση της απόφασης του πειθαρχικού οργάνου από το πόρισμα του Συνηγόρου του Πολίτη επιτρέπεται μόνο με ειδική και εμπεριστατωμένη αιτιολογία.

Η παράγραφος 5 προβλέπει, όπως και προηγουμένως, την αρμοδιότητα μηχανισμού (πλέον του Συνηγόρου του Πολίτη) να επιλαμβάνεται υποθέσεων για τις οποίες έχει εκδοθεί καταδικαστική απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ) με την οποία διαπιστώνονται ελλείψεις της πειθαρχικής διαδικασίας ή νέα στοιχεία που δεν αξιολογήθηκαν στην πειθαρχική έρευνα ή την εκδίκαση της υπόθεσης.

Στην παράγραφο 6 ρυθμίζεται η διαδικασία εξέτασης μιας υπόθεσης μετά την έκδοση απόφασης του ΕΔΔΑ. Ειδικότερα, προβλέπεται η δυνατότητα του Συνηγόρου του Πολίτη να διενεργήσει οίκοθεν διερεύνηση της υπόθεσης και να εκδώσει σχετικό πόρισμα ή, εναλλακτικά, να αποφασίσει την παραπομπή της υπόθεσης για εκ νέου διερεύνηση από την αντίστοιχη Υπηρεσία, που οφείλει να προβεί στην εκ νέου διερεύνηση, σύμφωνα και με όσα γίνονται δεκτά από το ΕΔΔΑ. Όπως και προηγουμένως, προβλέπεται ότι στο πλαίσιο της επανεξέτασης της πειθαρχικής υπόθεσης είναι δυνατόν να ασκηθεί ή να συμπληρωθεί η πειθαρχική δίωξη και να επιβληθεί η προσήκουσα πειθαρχική ποινή ανεξάρτητα από την αρχική εκδίκαση της υπόθεσης. Ρυθμίζονται επίσης, όπως και προηγουμένως, οι προθεσμίες για την παραγραφή. Κατά τα λοιπά ακολουθείται η διαδικασία που προβλέπεται από το πειθαρχικό δίκαιο κάθε υπηρεσίας στην οποία ανήκει ελεγχόμενος.

Στην παράγραφο 7 επαναλαμβάνεται η υποχρέωση όλων των δημοσίων υπηρεσιών για παροχή στοιχείων στο Συνήγορο του Πολίτη, εκτός αν προστατεύονται από απόρρητο επειδή αφορούν την εθνική άμυνα, την κρατική ασφάλεια και τις διεθνείς σχέσεις της χώρας, σύμφωνα και με το άρθρο 4 του Ν. 3094/2003 για τον Συνήγορο του Πολίτη. Προβλέπεται επίσης ότι σε περίπτωση ήδη σχηματισθείσας πειθαρχικής δικογραφίας από τα αρμόδια πειθαρχικά όργανα εκάστης Υπηρεσίας, ο Συνήγορος του Πολίτη λαμβάνει αντίγραφα του συνόλου των στοιχείων του σχετικού φακέλου.

Στην παράγραφο 8 προβλέπεται ότι στις περιπτώσεις που ο Συνήγορος του Πολίτη προωθεί μια υπόθεση στα πειθαρχικά όργανα έκαστης Υπηρεσίας, αυτά την εξετάζουν κατά προτεραιότητα και προβαίνουν στην ενημέρωση του Συνηγόρου αναφορικά με το αποτέλεσμα της εξέτασης, διαβιβάζοντας αντίγραφα του συνόλου των στοιχείων του φακέλου και αναστέλλοντας την έκδοση της απόφασης. Στις περιπτώσεις αυτές ο Συνήγορος αποτιμά την πληρότητα της εξέτασης και μπορεί να αναπέμψει προς συμπλήρωση, συντάσσοντας πόρισμα εντός αποκλειστικής προθεσμίας 20 ημερών. Ενδεχόμενη απόκλιση από το διατακτικό του πορίσματος του Συνηγόρου επιτρέπεται μόνο με ειδική και εμπεριστατωμένη αιτιολογία.

Στην παράγραφο 9 προβλέπεται ότι η λειτουργία του Μηχανισμού δεν υποκαθιστά τις υφιστάμενες δομές υποβολής και εξέτασης καταγγελιών σε άλλα όργανα ή αρχές.

Στην παράγραφο 10 προβλέπεται η σύσταση 10 θέσεων στον Συνήγορο του Πολίτη για την επιστημονική υποβοήθησή του, την εξέταση των καταγγελιών και την σύνταξη των σχετικών πορισμάτων στο πλαίσιο της λειτουργίας του ως Εθνικού Μηχανισμού Διερεύνησης Περιστατικών Αυθαιρεσίας.

Στο άρθρο 57 του σχεδίου νόμου προβλέπεται ότι οι δαπάνες που προκαλούνται από τη λειτουργία του Εθνικού Μηχανισμού Διερεύνησης Περιστατικών Αυθαιρεσίας και την εκτέλεση του έργου του, αντιμετωπίζονται στο πλαίσιο των κατ' έτος εγγεγραμμένων στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης πιστώσεων, ύστερα από εισήγηση του Συνηγόρου του Πολίτη.

Με το άρθρο 58 καταργείται το π.δ. 78/2011 «Οργάνωση - αρμοδιότητες Γραφείου Αντιμετώπισης Περιστατικών Αυθαιρεσίας», καθώς καρπίκεται άνευ αντικειμένου.

Τέλος, με το ακροτελεύτις αρθρο 59 το νομοσχέδιο ποικίλεται το χρονικό σημείο έναρξης: ισχύει του νόμου.

Αθήνα, 9 Νοεμβρίου 2016

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΣΚΟΥΡΛΕΤΗΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΔΗΜΟΣ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΑΒΡΟΓΛΟΥ

ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ

ΕΥΤΥΧΙΑ ΑΧΤΣΙΟΓΛΟΥ

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

~~ΣΤΑΥΡΟΣ ΚΟΝΤΟΝΗΣ~~

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΕΥΚΛΕΙΔΗΣ ΤΣΑΚΑΛΩΤΟΣ

ΥΓΕΙΑΣ

ΑΝΔΡΕΑΣ ΜΑΝΟΥΣΟΣ

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΤΑΘΑΚΗΣ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗΣ

ΟΛΓΑ ΓΕΡΟΒΑΣΙΛΗ

ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΟΥΖΑΛΑΣ

ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΟΥΡΟΥΜΠΗΣ